

Liite

Saamenkielinen käännös

986/2011**Láhka****boazodoalu ja luondduealáhusaid struktuvradoarjagis**

Addojuvvon Helssegis borgemánu 26. beaivve 2011

Riikkabeivviid mearrádusa mielde ásahuvvo:

1 lohku

Almmolaš njuolggadusat

1 §

Lága ulbmilat

Dán lága ulbmilin lea buoridit boazodoalu ja eará luondduealáhusaid struktuvrra ja doaibmavejolašvuodaid sihke ovddidit dáiguin ealáhusaiguin bargi olbmuid ealáhusdoaimma ja ovddidit boazodoallo- ja luondduealáhusguovllu bistevaš ovdáneami prinsihpaid mielde.

Lága vuollásaš doaibmabijuin galgá gidet erenoamáš fuopmášumi sámiid vejolašvuodaide álgoálbmogin bajásdoallat ja ovddidit iežaset kulturhápmai gullevaš ealáhusaid sámiid ruovttuguovllus.

2 §

Heivehansuorgi

Dát láhka heivehuvvo dan doarjagii, mii miedihuvvo boazodoalu ja eará luondduealáhusaid struktuvrra ja doaibmavejolašvuodaid buoridan ja ovddidan dihte ja ruhtaduvvo ollásit dahje muhtumassii Eurohpá Uniovnna ruđaiguin dahje aivve riikkadási ruđaiguin.

Daid doarjagiid hárrái, mat miedihuvvojit eanadoalu struktuvrra buoridan dihte, mearriduvvo eanadoalu struktuvradoarjjalágas (1476/2007). Dán lága

sáhtta goittotge heivehit, jos eará álgobuvttadusa go boazodoalu boađut báhcet dan vuolimusmeari vuolábeallai, mii gáibiduvvo doarjaga miediheapmai dán lága vuodul. Álgobuvttadeamis fitnašuvvi boađuide eai dalle goittotge lohkkovuvvo vuovdedoalu boađut.

Daid doarjagiid birra, mat miedihuvvojit boazodoallobuktaga ja eará eanadoallobuktaga vuosttasceahki ovddosdikšumii ja márkanastimii sihke boazodálu dahje luondduealáhusdálu doaimma viiddideapmai boazodoalu dahje eará luondduealáhusa olggobeallai, mearriduvvo dálonguovllu ovddidandoarjjalágas (1443/2006). Dát láhka heivehuvvo goittotge bálgosiid njuovahagaid divodaninvesteremiidda ja dálus dáhpáhuvvi dakkár doibmii, masa lea dárbu ealli- dahje šaddobuktaga válmmaštan dihte vuosttas vuovdima várás.

Láhka ii heivehuvvo doarjagii dahje buhtadussii, mii miedihuvvo eanadoallái buvttadandoaimmas luohpama várás. Láhka ii heivehuvvo fidnui dahje doaibmabidjui, mii lea dorjojuvvon nuortalašlága (253/1995) vuodul.

Láhka ii maiddái heivehuvvo dan doarjagii, mii ruhtaduvvo Eurohpá Uniovnna struktuvrafoanddaid dahje Eurohpá guolledoallofoandda ruđaiguin, iige maiddái Eurohpá Uniovnna oktasaš guolástuspolitihka suorgái gullevaš dakkár doaibmabidjui, masa sáhtta miedihit doarjaga guolledoalloarjagii guoskevaš eará lánkamearrádusaid vuodul.

HE 247/2010
MmVM 34/2010
EV 353/2010

3 §

Doarjjavuogádagat

Dán lágas doarjjavuogádagain oavvildit:

- 1) ealáhusbargi investerendoarjaga;
- 2) nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga;
- 3) ealáhusbargi vistehuksendoarjaga;
- 4) bálgosa investerendoarjaga;
- 5) bálgosa áididiid divodandoarjaga;
- 6) eaktodáhtolaš vealgeordnestallama;
- 7) dutkandoaimma ruhtadeami; ja
- 8) sierra ovdduid.

4 §

Eatnandiedalaš heivehansuorgi

Dát láhka heivehuvvo, go dorjojuvvo boazodoaluin bargan boazodoallolágas (848/1990) oavvilduvvon boazodoalloguovllus.

Eará luondduealáhusaide go boazodollui dát láhka heivehuvvo Eanodaga, Anára, Ohcejoga ja Suovvaguokka gielddain sihke Muoná, Gihttela, Soađegili ja Salla gielddaid dain osiin, mat leat Kajanki, Tepasto, Pomovaara, Peurasuvanto, Suovvaguokka Seitajärvi, Ruotsukainena, Pulkkaviita ja Ylirovanvaara hábmen rádjelinnjá davábealde. Jos rádjelinnjá manná vistejoavkku bokte, de heivehuvvo láhka oppa vistejovkui.

5 §

Gaskavuohhta Eurohpá Uniovnna láchkamearrádusaide

Dát láhka heivehuvvo Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan doarjagiid miediheapmái, máksimii, čuovvumii, dárkkisteapmái ja ruovttoluottaberramii, jos Eurohpá Uniovnna láchkamearrádusain ii nuppeláhkai daddjojuvvo.

Doarjaga miedihettiin heivehuvvo maiddái, mii stáhtadoarjaga miedihaneavttuid ja ráddjehusaid birra eanadoallosuorggis ja eará ealáhusaid suorggis Eurohpá Uniovnna láchkamearrádusain ásahuvvo dahje mearriduvvo. Dalle váldojuvvo goittotge vuhtii, mii boazodoalu birra lea sierra

sohppojuvvon, go Suopma searvvai Eurohpá Uniovdnii.

Stáhtadoarjagii guoskevaš Eurohpá Uniovnna láchkamearrádusaid heiveheamis dán lága vuollásaš doarjjavuogádahkii addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtarádi ásahusa vuodul. Doarjjavuogádaga atnuiváldimis ja bistináiggis mearriduvvo stáhtarádi ásahusa vuodul. Dát dáhpáhuvvá Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje ollásit riikkadásis ruhtaduvvon eanadoalu struktuvradoarjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna láchkamearrádusaid, eará ealáhusaide guoskevaš láchkamearrádusaid ja stáhtabušehtas dahje eanadállodoalu ovddidanfoandda geavahanplánas doarjjavuogádaga ruhtadeami várás čujuhuvvon ruđaid olis.

6 §

Meroštallamat

Dán lágas oavvildit:

- 1) boazodoaluin boazodoallolágas oavvilduvvon bohccuiguin bargama;
- 2) luondduealáhusaiguin boazodoalu, guolástusa ja meahccebivddu ja eará smávva eana- ja vuovdedoalu, mii jođihuvvo luondduealáhusaid oktavuodas sihke luonddu jotkkolaš buvttadannávccaide vuodđuduvvi luondduriggodagaid eará ávkinatnima dego ámmátlágan murjema ja guoppardeami;
- 3) luondduealáhussii guoskevaš ealáhusain dakkár ealáhusdoaimma, mii jođihuvvo luondduealáhusaid oktavuodas dakko bokte go dat guoská ealáhusas dárbbášlaš bargoneavvuid válmmašteapmái ja divodeapmái, luondduealáhusa ávkinadni bálvalandoibmii dahje luondduealáhusbuktagiid ovddosdikšumii;
- 4) boazodáluin boazodállolága (590/1969) dahje boazoekonomiijalága (161/1990) vuodul vuodđuduvvon dahje daid, boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága (45/2000) dahje dán lága vuodul huksendoarjagiin ruhtaduvvon dálu, mii lea oavvilduvvon boazodoalli orohahkan. Boazodáluin sáhttet oavvildit maiddái doaimma ja ekonomii ja dáfus eará iehčanans ovttadaga, mii čohkiida ovttá

giddodagas dahje moanain giddodagain dahje giddodatosiin dahje buvttadanvisttis ja daidda gullelaš eanavuodus ja mii geavahuvvo boazodoalu dárbbuide ja hálddašuvvo oktan ollisvuohtan oamasteami dahje láigoheami vuodul;

5) boazodoallofitnodagain ealáhusdoaimma, mas bargojuvvo aivve boazodoaluin dahje boazodoalu lassin boazodoallobuktagiid ovddosdikšumiin dahje daidda guoskelaš bálvalandoaimmain;

6) luondduealáhusdáluin luondduealáhuslága (610/1984) vuodul vuodđuduvvon, lasseeatnama addimiin čohkkejuvvon dahje máinnašuvvon lága, boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dán lága vuodul huksemii miedihuvvon doarjagiin ruhtaduvvon dálu, mii lea oaivvilduvvon luondduealáhusbargi orohahkan. Luondduealáhusdáluin sáhttet oaivvildit maiddái doaimma ja ekonomijja dáfus eará iehčanas ovtadaga (4 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon guovllus), mii čohkiida ovtta giddodagas dahje moanain giddodagain dahje giddodatosiin dahje buvttadanvisttis ja daidda gullelaš eanavuodus ja mii geavahuvvo luondduealáhusa dárbbuide ja hálddašuvvo oktan ollisvuohtan oamasteami dahje láigoheami vuodul;

7) luondduealáhusfitnodagain ealáhusdoaimma, mas bargojuvvo aivve ovttain dahje moanaiguin luondduealáhusaiguin dahje luondduealáhusa oktavuodas 3 čuoggás oaivvilduvvon doaimmain;

8) sámiid ruovttuguovlluin sámediggelága (974/1995) 4 §:s oaivvilduvvon guovllu.

9) ruhtademiin ruhtadoarjjan, loatnan, eará vealgin dahje oaiveopmodatinvesteremin fitnodahkii addojuvvon guhkálaš atnui oaivvilduvvon oaiveopmodaga;

10) almmolaš ruhtademiin Eurohpá Uniovnna, stáhta dahje eará almmosservoša ruđain miedihuvvon ruhtadeami dahje dakkár ruhtadeami, mas lea mearridan almmolaš oassebealli;

11) priváhta ruhtademiin eará go 10 čuoggás oaivvilduvvon ruhtadeami;

12) doarjagiin dán lága vuodul Eurohpá Uniovnna ruđain dahje stáhtabušettii gullelaš dahje eanadállodoalu

ovddidanfoandda ruđain miedihuvvon ruhtadoarjaga, reantodoarjaga, stáhtaloatnadoarjaga dahje dakkár doarjaga, mii gullá eanadállodoalu ovddidanfoandda vásttuin miedihuvvon dáhkádussii, dahje eará ovddu, mii miedihuvvo dán lága vuodul;

13) eará doarjagiin eará go 12 čuoggás oaivvilduvvon Eurohpá Uniovnna, stáhta dahje eará almmosservoša ruđain dahje almmosservošii oskkilduvvon ruđain miedihuvvon ruhtadoarjaga, reantodoarjaga, reantoovddu ja stáhtadáhkádusa. Dasa lassin jos stáhtadáhkádussii lea gullan rehketlaš doarjja, de eará doarjagiin oaivvildit maiddái stáhtadáhkádusa rehketlaš doarjaga ja lotnii dahje dáhkádussii gullelaš eará doarjjaossodaga sihke ohcci oazžun dahje ohccái gullelaš dahje eará eiseválddi dahje almmosservoša miedihan man beare eará doarjaga dahje ovddu, mii lea geahpedan ohcci boazodoallo- ja luondduealáhusfitnodaga goluid, lámčán dasa geavahanvuoigatvuođa dahje eará vuoigatvuođa. Dákkár vuoigatvuohta ii sáhte leat fitnodaga várás miedihuvvon ruhtadeapmi. Doarjjan eai goittotge gehččojuvvo vearrogeahpádušat, jos geahpáduš ii gula Eurohpá Uniovnna vuodđudansoahpamuša 107 artihkkala mielde dohkkehuvvon doarjjavuogádahkii;

14) doarjunvuloš doaimbajuiin boazodoalu dahje eará luondduealáhusa álggahan- ja jođihandoaimma, masa doarjja lea ohcojuvvon dahje masa doarjja lea miedihuvvon;

15) investeremiin vistti, rusttega dahje ráhkadusa huksema, viiddideami, divodeami dahje háhkama sihke geavahanáiggi dáfus eará guhkálaš ávnaslaš ja ávnasmeahttun opmodaga háhkama;

16) dohkkehuvvon loatnaaddiin eanadoalu struktuvradoarjja lága 52 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon loatnalágádusa, mii lea dohkkehuvvon loatnaaddin;

17) guovddášruhtalágádusain eanadoalu struktuvradoarjja lága 52 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon loatnalágádusa dahje eará servoša, man Dálonguovlovirgebáiki lea dohkkehan doaimat guovddášruhtalágádussan.

Ovdalis 1 momeantta 4 ja 6 čuoggás giddodatosiin oaivvildit mearreoasi dahje mearreviidodaga.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo das, goas eana- ja vuovdedoallu adnojuvvo smávisin ja goas boazodállun dahje luondduealáhusdállun sáhtta atnit huksehahti giddodaga, ja dasa lassin mearriduvvo boazodálu ja luondduealáhusdálu alimusturrodagas. Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit maiddái dárkilet njuolggadusat sierra luondduealáhusain.

2 lohku

Doarjaga ruhtadeapmi

7 §

Doarjaga ruhtadeapmái ja mearrái guoskevaš eavttut

Doarjja miedihuvvo dalle, jos stáhtabušeahas dahje eanadállodoalu ovddidanfoandda geavahanplánas lea čujuhuvvon ulbmila várás miedihanvuogatuodda dahje mearreruhta.

Doarjaga ii sáhte miedihit dakko bokte go almmolaš doarjaga ossodat doarjunvuloš dohkálaš goluin manná badjel dan almmolaš doarjaga alimusmeari, mii lea mearriduvvon Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain. Jos jearaldat lea prográmmii vuodduvvi doarjagis, de doarjagii gullevaš almmolaš ruhtadeami mearri ii oaččo mannat badjel prográmmas meroštallon almmolaš ruhtadeami alimusmeari.

Dán lága vuollásaš doarjaga miedihettiin doarjaga alimusmeari geahpádussan válđojuvvo vuhtii eará doarjja, mii lea miedihuvvon seamma fidnui doaibmabiju ruhtadeami várás.

Doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadanvuogit galget almmuhuvvot. Ruhtamiediheami lassin priváhta ruhtadeapmin sáhtta dohkkehit almmá buhtadusa haga dahkkojuvvon barggu dahje buvttadanbidjosa luohpadeami.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo almmá buhtadusa haga dahkkojuvvon barggu dahje buvttadanbidjosa luohpadeami geavaheamis priváhta ruhtadeapmin.

8 §

Prográmmii gullevaš doarjja

Prográmmii gullevaš doarjagii heivehuvvo, mii lágas (532/2006) (láhka dálonguovllu ovddidanprográmmaid hálddašeamis) mearriduvvo.

3 lohku

Doarjaga oazžuma oppalaš eavttut

9 §

Doarjuma vuogasvuohhta

Doarjja miedihuvvo dalle, jos doaibmabiju gánnáha oppalaččat geahčadettiin doarjut. Doarjaga miedihettiin galgá erenoamážit válđit vuhtii dan, mo doaibmabidju váikkuha ealáhusain bargama jotkkolašvuhtii ja ealáhusbargiid birgenvejolašvuodaid buorideapmái.

Sámiid ruovttuguovllus sáhtta válđit ekonomalaš áššiid lassin vuhtii doaibmabiju mearkkašumi sámevuovllu boazodollui ja eará luondduealáhusaiguin bargamii oppalaččat.

Doarjja ii goittotge miedihuvvo, jos maŋnelis ášahuvvon doarjjamiedihaneavttut eai ollašuva.

10 §

Doarjjaoažžu

Ealáhusain bargamii ja eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii guoskevaš doarjaga, visteruhtadandoarjaga ja sierra ovdduid sáhtta miedihit lunddolaš persovdnii. Bálgosii sáhtta miedihit investerendoarjaga ja boazoáiddiid divodandoarjaga. Dutkanruhtadeami sáhtta miedihit lunddolaš persovdnii, priváhta- ja almosvuogatuodalaš servošii sihke vuodduvvi.

Doarjaga sáhtta miedihit seamma doaibmabidjui moanaide lunddolaš persovnaide oktasaččat, jos dát buohkat devdet doarjaga miedihaneavttuid. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjaga

sáhtta goittotge miedihit, jos váldovelggolaš deavdá doarjaga miedihaneavttuid.

Lunddolaš persovdna galgá leat doarjaga ozadettiin badjel 18-jahkásaš. Eatnama dahje giddodaga háhkamii dahje ássanvistti huksemii, viiddideapmái dahje divodeapmái ii miedihuvvo doarjja badjel 60-jahkásažžii iige eará doarjja badjel 65-jahkásažžii. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjaga sáhtta miedihit goittotge ahkeráddjehusain beroškeahtta.

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga dušše dalle, jos dat deavdá boazodoallolágas dasa ásahuvvon geatnegahttimiid.

11 §

Doarjunvuloš doaibmabiju álggaheapmi

Jos ii nuppeláhkai daddjojuvvo, de boazodoalli dahje luondduealáhusbargi dahje bálgosa investerendoarjja, vistehuksendoarjja dahje dutkanruhtadeapmi eai miedihuvvo dakkár doaibmabidjui, mii lea juo álggahuvvon. Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtta goittotge miedihit guhkimustá 18 mánotbaji sisa das, go olmmoš lea bargagoahtán boazodoaluin dahje eará luondduealáhusain.

Nuppeláhkai go ovdalis 1 momeanttas daddjojuvvo, de bálgosii sáhtta miedihit doarjaga maiddá dakkár investeremii, man lea ferten ollašuttigoahtit eará oassebeallái go boazodoallái čuoheci vahága hehtten dihte dahje bálgosis sorjjakeahtes siva dihte biedganán dahje vihkáduvvan áiddi divvun dihte.

Stáhtarádi ásahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat das, goas doaibmabidju gehččojuvvo álggahuvvon, ja das, goas juo álggahuvvon doaibmabidjui sáhtta sierra siva dihte miedihit doarjaga.

12 §

Lobit ja huksenplánat

Jos doarjunvuloš doaibmabiju dihte galgá ohcat lobi eiseválddis, de doarjaga miedihaneaktun lea ahte ohccis lea dakkár lohpi.

Jos doarjunvuloš doaibmabidjui gullá hukseninvesteren, de ohcci galgá dasa lassin ovdanbuktit huksenplána, mas čilget hukseninvesterema doaibmivuohta, vuogasvuohta ja birrasii heiven.

Stáhtarádi ásahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat huksenplána sisdoalus.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ásahusa vuodul sáhtta mearridit hukseninvesterema teknihkalaš, ekonomalaš ja doaibmivuhtii, dorvvolašvuhtii ja birrasii guoskevaš áššiin.

13 §

Doarjaga vuolimusmearri

Hukseninvesteremii ii miedihuvvo doarjja, jos ohcama vuodul doarjaga mearri livččii eanemustá 1 000 euro. Eará doaibmabijuin doarjaga vuolimusmearri lea 500 euro.

14 §

Doarjunvuloš doaibmabijuid välljen

Doarjja miedihuvvo 7 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon prinsihpaid olis vuosttažettiin dakkár doaibmabijuide, mat ovddidit mealgat 1 §:s ásahuvvon ulbmiliid ja, jos doarjja gullá prográmmii, de doaibmabijut ovddidit prográmmas ásahuvvon ulbmiliid.

Jos ohcamuš guoská investeremiid doarjumii, de doarjunvuloš doaibmabijuid välljemis galget váldojuvvot vuhtii čuovvovaš áššit:

- 1) doarjunvuloš ealáhusdoaimma ekonomalaš eavttuide váikkuheaddji áššit;
- 2) doaibmabiju váikkuhusat doarjunvuloš boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodaga ekonomijai;
- 3) doaibmabiju váikkuhusat doarjunvuloš boazodálu dahje luondduealáhusdálu buvttadandilálašvuođaide bargobirrasa, luondduriggodagaid bistevaš geavaheami dahje ealliid buorredili dáfus.

Jos ohcamuš guoská nuorra ealáhusbargi álggahandoarjagii, de doarjunvuloš doaibmabijuid välljemis heivehuvvo 2 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon ágga.

Jos ohcamuš guoská visteruhtadeapmái, de doarjunvuloš doaibmabijuid välljemis váldojuvvojit vuhtii 2 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon ágga sihke doarjaga váikkuhusat ohcci ássandilálašvuodaide.

Dárkilet njuolggadusat dain ákkain, maid vuodul doarjunvuloš doaibmabijut välljejuvvojit, addojuvvojit stáhtaráđi ášahusa vuodul.

4 lohku

Ealáhusbargái guoskevaš eavttut

15 §

Ealáhusain bargan

Doarjaga sáhtta mieđihit ohccái, guhte bargá dahje bargagoaftá boazodoaluin boazodáhus dahje boazodoaluin dahje eará luondduealáhusain luondduealáhusdáhus nu, ahte oažžu das váldooasi áigái boadustis. Olmmoš, geas leat uhcimustá 80 ealihanbohcco, gehččojuvvo goittotge oažžut váldooasi áigái boadustis boazodoalus. Olmmoš, guhte bargá eará luondduealáhusain, galgá oažžut jahkásaš boaduinis luondduealáhusain uhcimustá dan meari, mas mearriduvvo stáhtaráđi ášahusa vuodul. Máinnašuvvon meari dárkkista Dálonguovlovirgebáiki jahkásaččat vástidit oppalaš dienasovdáneami.

Bálgosa bargimeari lasihan dihte sáhtta vuollel 40-jahkásaš olmui, geas leat uhcit go 80 ealihanbohcco ja guhte čatnasa bargat bálgosii dihto mearreáiggi, mieđihit doarjaga. Dohkálaš boazodoallobargguin mearrida bálgosa stivra nu go boazodoallogáhus mearriduvvo. Dárkilet njuolggadusat doarjagis ja dan mieđihaneavttuin sihke eallinboazologu buhtejeaddji boazobargguin addojuvvojit stáhtaráđi ášahusa vuodul.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo das, goas doarjaga sáhtta sierra siva dihte mieđihit luovos opmodaga háhkamii almmá ahte ohccis lea boazo- dahje luondduealáhusdállu.

16 §

Ohcci boadut

Ohcci galgá leat boaduid dáhus doarjaga dárbbus. Bohtun váldojuvvojit vuhtii maiddáhi ohcci guoimmi boadut. Go guimmežat ohcaba ovttas doarjaga, de váldojuvvojit vuhtii sudno boadut oktiibuot.

Guimmiin oaivvildit dán lágas ealáhusbargi náittosguoimmi dahje olbmo, geainna son ássá seamma dállodealus náittosdililágan dilis.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo ohcci ja su guoimmi alimusboaduin ja dain boaduin, mat váldojuvvojit alimusboaduin vuhtii. Alimusboaduid sáhtta sierranahttit doarjjačuozáhagaid mielde. Dálonguovlovirgebáiki dárkkista jahkásaččat iežas mearrádusa vuodul alimusmeari vástidit almmolaš dienasovdáneami. Stáhtaráđi ášahusa vuodul sáhtta mearridit maiddáhi dain boaduin, mat eai váldojuvvo vuhtii ollislaš boaduin.

17 §

Ámmátdáidu

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohccis lea doarjunvuloš ealáhussii guoskevaš doarvái buorre ámmátdáidu. Jos ohcci lea nuorra álggahalli ealáhusbargi, geas ii doarjaga ozadettiin leat doarvái buorre ámmátdáidu, de doarjja mieđihuvvo dalle, jos son čatnasa deavdit ohcci ámmátdáidoeavttu 36 mánotbaji sisa doarjaga mieđiheamis.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarvái buori ámmátdáiddu.

18 §

Ássan

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci ássá boazodoalloguovllus dahje, jos doarjja ohccojuvvo eará luondduealáhussii go boazodollui, de dalle ohcci galgá ássat 4 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon guovllus.

19 §

Boazo- ja luondduealáhusdálu sajádatbáiki ja servoša ruovttubáiki

Jos boazo- dahje luondduealáhusdállu čohkiida eanet go ovttá dálás dahje dálloasis, de boazo- ja luondduealáhusdállu gehččojuvvo leat dan gielddas, man siste dan ássanvisti lea; dahje jos huksejuvvon boazo- dahje luondduealáhusdálus ii leat ássanvisti, de dállu lea dan gielddas, man siste dasa gullelaš visti dahje eatnašat dan visttiin leat. Jos giddodat ii leat huksejuvvon, de dat gehččojuvvo leat dan gielddas, mas eanaš oassi giddodagas lea.

Boazodállu galgá leat boazodoalloguovllus ja luondduealáhusdállu 4 §:a 2 momaenttas oavvilduvvon guovllus. Jos jearaldat lea prográmmii vuodđuduvvi doarjagis, de boazo- dahje luondduealáhusdállu galgá leat prográmma heivehanguovllus. Jos ohccin lea searvvuš, de dán ruovttubáiki galgá leat Eurohpá Uniovnna rájiid siste.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid das, gos boazo- dahje luondduealáhusdállu gehččojuvvo leat.

20 §

Boazodoalu ja eará luondduealáhusain bargama várás geavahuvvon dálu hálddašaneavttut

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci hálddaša doarjunvuloš boazo- dahje luondduealáhusdálu oamasteami dahje láigosoahpamuša vuodul. Jos doarjunvuloš dálu hálddašeapmi gullá oktasaččat guovtte olbmui dahje moanaide olbmuide, de eará doarjaga go ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtta mieđihit, jos máinnašuvvon olbmot ohcet doarjaga ovttas dahje uhcimustá goalmmádas boazodálás dahje luondduealáhusdálás hálddaša dakkár boazodoalli dahje luondduealáhusbargi, guhte deavdá 15—18 §:ain mearriduvvon eavttuid.

Jos boazodálu dahje luondduealáhusdálu oassi, man várás ohccojuvvo doarjja hukseninvesteremii dahje mii mearkaša mealgat doarjunvuloš ealáhusdoaimma

jotkkolašvuoda dáfus, hálddašuvvo láigosoahpamuša dahje giddodaga hálddašeami juohkinsoahpamuša vuodul, de doarjaga sáhtta mieđihit, jos soahpamuššii vuodđuduvvi vuoiगतvuotta lea registrerejuvvon. Láigovuoigatvuoda galgá dasa lassin sáhttit sirdit goalmmádii gulakehtta giddodaga oamasteaddji, ja dan gustonáigi boahá joatkašuvvat uhcimustá 10 jagi.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid hálddašeami árvoštallamis ovttasoamastandiliin.

21 §

Doarjunvuloš ealáhusdoibmii guoskevaš eavttut

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci sáhtta čájehit ahte boazodálás jođihuvvon boazodoallu gánnáha dás duohkoge. Sullasaš eaktu guoská luondduealáhusdálás jođihuvvon boazodollui ja eará luondduealáhusšii. Jos ohccojuvvo ealáhusbargi álggahandoarjja, de eavttuid árvoštaladettiin sáhttet váldojuvvot vuhtii dat luondduealáhusšii guoskevaš ealáhusšámit, maiguin bargojuvvo doarjunvuloš dálás. Jos doarjaga sáhtta mieđihit almmá ahte ohcci hálddaša boazodálu dahje luondduealáhusdálu dahje jos ohcamuš guoská vistti huksemii, viiddideapmái dahje divodeapmái, de ohcci galgá sáhttit čájehit iežas suitit boaduidisguin sihke almmolaš ja priváhta ruhtadeami bokte vástidit fitnu ollašuttimis ja dan ruhtadanguoin.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dain ákkain, mat geavahuvvojit doarjunvuloš ealáhusdoaimma ja boazodoallo- ja luondduealáhusfitnodaga doaimbavejolašvuodaidda árvoštaladettiin.

22 §

Ealáhusplána

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci ovdanbuktá plána (ealáhusplána) das, mo doarjunvuloš boazodoaluin lea jurdda bargat. Plánas galget gávdnot luondduealáhusšii

guoskevaš ealáhusdieđut, go ohccojuvvo doarjja dálloalo algaheapmái. Ealáhusplánas galget gávdnot maiddái 15—21 §:ain mearriduvvon eavttut ja doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš dieđut. Dasa lassin plánii galget váldojuvvo doaibmabiju dáfus vuogas viidodagas boazodoalu ja eará luondduealáhusaid jodiheapmái guoskevaš ulbmilat, vuogit ulbmiliid ollašuttin dihte ja árvoštallan doaimma ovdáneamis.

Ealáhusplánas galget ovdanbuktot dárbblaš doaibmabijut 17 §:a 1 momaantas oaivvilduvvon čatnaseami deavdin dihte.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat ealáhusplána sisdoalus.

23 §

Boazo- ja luondduealáhusdálu buvttadandilálašvuodát

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos doarjunvuloš boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodagas čuvvojuvvojit áššáigullevaš buvttadansuorgái guoskevaš dakkár bakkolaš gáibádusat, mat vuodđuduvvet birrasii, hygieniijai ja ealliid buorredillái guoskevaš Eurohpá Uniovna ja riikkadási láhkamearrádusaide. Ohccis sáhtá gáibiduvvot čielggadus máinnašuvvon gáibádusaid čuovvumis. Dárbbu mielde gáibádusaid čuovvuma sáhtášii dárkkistit doarjaga mieđihan ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš dahje šibitdoavttir.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo das, mo gáibádusaid čuovvun čielggaduvvo.

5 lohku

Ealáhusbargi investerendoarjja

24 §

Ealáhusbargi investerendoarjaga eavttut

Boazodoallái sáhtá mieđihit doarjaga boazodoalus dárbblaš investeremiidda, mat beavttálmahttet ealáhusa, buoridit kvalitehta, dorvvastit doaibmavejolašvuodaid dahje álkidahttet ealáhusa vuogáiduvvama ođđa dilálašvuodaide dahje gáibádusaide. Doarjaga sáhtá mieđihit sihke luovos- ja gittaopmodaga háhkaninvesteremiidda. Sullasaš ulbmiliidda sáhtá mieđihit doarjaga maiddái eará luondduealáhusa jodiheamis dárbblaš investeremiidda.

Doarjaga sáhtá mieđihit 1 momaantas oaivvilduvvon investerema dagahan dárbblaš ja govttolaš goluide. Dohkálaš goluid alimusmeari sáhtá meroštallat ovttatadgoluid vuodul. Investerenčuozáhakkii heivehit oaivvilduvvon ovttatadgolut mearriduvvojit Eana- ja meahccedoalloministeriija ášahusa vuodul. Jos ovttatadgolut eai leat mearriduvvon, de sáhtá gáibidit čielggadusa das, vuodđuduvvetgo golut virolaš haddedássái.

Dan doaimmas, mii dorjojuvvo investerendoarjaga vuodul, ja dohkálaš goluin addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaráđi ášahusa vuodul.

25 §

Investerendoarjaga mearri

Investerendoarjja mieđihuvvo prosentála ossodahkan doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluin. Doarjaga sáhtá mieđihit dihto ulbmiliidda, ja doarjaga hámi, dási ja alimusmeari sáhtá meroštallat čuožahatguovllu, ealáhusa, doarjaga čuožahajoavkku dahje čuožahaga vuodul. Dalle váldojuvvojit vuhtii 1 §:s ášahuvvon ulbmilat, boazodoalu dahje eará luondduealáhusa márkandilli ja ruhtadanruđat. Doaibmabiju sáhtá ruhtadit ruhtadoarjaga, stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana vuodul.

Investerendoarjaga dásis ja alimusmearis, doarjaga hámis ja das, goas stáhtaloana sáhtá mieđihit ollásit dahje muhtumassii almmá bänkodoaimmas geavahuvvon virolaš dáhkadusa haga, addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaráđi ášahusa vuodul Eurohpá Uniovna láhkamearrádusaid olis.

6 lohku

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjja

26 §

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga eavttut

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtta mieđihit boazodoallái, guhte hálddašišgoahtá boazodálu ja guhte vuosttas háve álgá boazodoalus vástideaddji ealáhusbargin. Doarjaga sáhtta mieđihit maiddá eará luondduealáhusain bargi olbmui, guhte hálddašišgoahtá eará luondduealáhusa jodiheapmái heivvolaš dálu ja bargagoahtá vuosttas háve boazodoalu oktavuodas eará luondduealáhusain.

Álggahandoarjja ii mieđihuvvo dasa, guhte doarjaga ozadettiin lea deavdán 40 jagi.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan doaimmas, man sáhtta doarjut álggahandoarjaga vuodul.

27 §

Álggahandoarjaga mearri

Álggahandoarjaga sáhtta mieđihit giddes dásemearrášaš doarjjan dahje prosentála ossodahkan doarjunvuloš dohkálaš goluin dahje dáid oktiibidjun. Doarjaga hámi, dási ja alimusmeari sáhtta meroštallat čuožáhatguovllu, buvttadansuorggi dahje doarjaga čuožáhatjoavkku vuodul. Dalle válđojuvvojit vuhtii 1 §:s ášahuvvon ulbmilat, boazodoalu ja eará luondduealáhusaid buvttadansuorggi márkandilli ja doarjaga ruhtadanruđat.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga hámis ja alimusmearis Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusaid olis. Álggahandoarjaga dásis ja dohkálaš goluin sáhtta mearridit stáhtaráđi ášahusa vuodul ovdalis oavvilduvvon mearrádusaid olis.

7 lohku

Ealáhusbargi vistehuksendoarjja

28 §

Vistehuksendoarjaga eavttut

Vistehuksendoarjaga sáhtta mieđihit boazodoallái dahje eará luondduealáhusbargái dakkár investeremii, mii galggašii buoridit boazodálu dahje luondduealáhusdálu vistedili. Doarjja ii mieđihuvvo, jos seamma ulbmilii sáhtta mieđihit juoga eará doarjaga almmolaš ruđain.

Vistehuksendoarjaga sáhtta mieđihit dalle, jos doarjunvuloš visti geavahuvvo ohcci, dán bearašlahtu dahje dálu buolvadatmolsuma oktavuodas ealáhusas luohppi olbmo fásta vistin, jos luohppi lea seammás doallan alcesis vuoigatvuoda ássat dálus. Visti galgá leat sturrodaga ja rusttegiid dáfus vuogas ovdalis oavvilduvvon geavahanulbmilii ja ealáhusain bargama dáfus vuogas sajis. Dasa lassin doarjaga vuogasvuoda árvvoštaladettiin sáhtta váldit vuhtii ássanvistti gáibidan geaidno-, šleađgadan- ja čáhcefuolahusordnestallamiid.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga mieđihaneavttuin, doarjunvuloš vistti sturrodagas ja geavahanulbmilis sihke dohkálaš goluin.

29 §

Ekonomalaš vuogasvuohhta

Vistehuksendoarjaga mieđiheapmi galgá leat vuogas ohcci ekonomalaš dilálašvuodaid ektui. Dalle guorahallojit ohcci ja su guoimmi ollislaš boadut.

30 §

Vistehuksendoarjaga mearri

Vistehuksendoarjja mieđihuvvo vistehuksema ja dasa guoskevaš šleađgadan- ja čáhcefuolahusdoaimmaid dagahan dárbbalaš ja govttolaš goluide. Doarjja

miedihuvvo proseantuála ossodahkan doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluin. Dohkálaš goluid alimusmeari sáhtta meroštallat ovttatgoluid vuodul, mat mearriduvvojit Eana- ja meahccedoalloministeriija áсахusa vuodul. Jos ovttatgolut eai leat addojuvvon, de sáhtta gáibiduvvot čielggadus das, vuodđuduvvetgo golut virolaš haddedássái.

Stáhtaráđi áсахusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dohkálaš goluin sihke doarjjadásis, doarjaga mearis ja dan hámis.

8 lohku

Bálgosa doarjagat

31 §

Bálgosa investerendoarjja

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga dárbbaslaš investeremii boazodollui guoskevaš doibmii, mii boazodoallolágas mearriduvvo bálgosa geatnegasvuohtan dahje masa muđui lea dárbu bálgosa boazobargguin.

Investerendoarjaga sáhtta miedihit:

- 1) boazodoalus dárbbaslaš áiddi ráhkadeapmái ja divodeapmái;
- 2) njuovahaga divodeapmái;
- 3) boazodoalus dárbbaslaš eará vисти go njuovahaga huksemii, viiddideapmái ja divodeapmái;
- 4) njuovahaga dahje eará vисти, ráhkadusa dahje rusttega geavaheamis vealtameahtun geaidno- dahje čáhcefuolahuslavtta dahje eará sullasaš lavtta háhkamii ja ráhkadeapmái; ja

5) dakkár luovosopmodaga háhkamii, mii álkidahtta boazobargguid, addá vejolašvuoda geavahit investeremiid dahje geahpeda boazodoallogoluid.

Doarjja ii miedihuvvo cagganáiddeide, mat ráhkaduvvojit riikkaráji ala iige daid bajásdoallamii.

Stáhtaráđi áсахusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjunvuloš doaimmas, dohkálaš goluin ja doarjaga hámis ja alimusmearis.

32 §

Bálgosa áiddeid bajásdoallandoarjja

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga 31 §:a 2 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon áiddeid bajásdoallamii. Doarjaga dárbu árvvoštallo bálgosa dikšunvuloš áiddeid meari, agi, ortnega ja dárbbu vuodul.

Doarjja miedihuvvo dohkálaš goluid vuodul.

Stáhtaráđi áсахusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga eavttuin, dohkálaš goluin sihke doarjaga hámis ja alimusmearis.

9 lohku

Dutkanruhtadeapmi

33 §

Ruhtadanvuloš dutkamušat ja čielggadusat

Dán lága vuodul sáhtta eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaiguin ruhtadit boazodoalu ja luondduealáhusaid doaibmavejolašvuodaide ja ovddideapmái guoskevaš dutkamušaid ja čielggadusaid.

Dutkamušaid ja čielggadusaid ruhtadeami stivrema ja čuovvuma várás sáhtta áсахuvvot ráđđádallangoddi.

Dasa lassin, mii 49 §:s, 50 §:a 1 momeanttas sihke 54 ja 58 §:ain mearriduvvo, de ruhtadeamis dieđiheapmái, ruhtadeami ohcamii, miediheapmái, máksimii, goziheapmái ja ruovttoluottabearramii heivehuvvo, mii stáhtadoarjjalágas (688/2001) mearriduvvo.

Stáhtaráđi áсахusa vuodul sáhtta dasa lassin addit dárkilet njuolggadusaid ruhtadeamis, doarjunvuloš dutkamušain ja čielggadusain, dohkálaš goluin, ruhtadeami hámis ja alimusmearis sihke ráđđádallangottis ja dan doaimmain.

10 lohku

Doarjjahámit

34 §

Doarjjahámit

Dán lága vuollásaš doarjaga ealáhusbargái sáhtá mieđihit:

- 1) ruhtadoarjjan;
- 2) stáhtalotnii guoskevaš doarjjan, mii sáhtá leat reantoovdu, reantofriiddjavuohta, oanideami friiddjajahki, oanideami mañideapmi dahje stáhtaloana dáhkádusas luoitin ollásit dahje muhtumassii;
- 3) stáhtadoarjjaloana reantodoarjjan;
- 4) stáhtadáhkádussii guoskevaš doarjjan;
- 5) loatnaeavttuid nuppástussan eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis;
- 6) stáhtaeatnana geavahanovdun.

Bálgosii doarjja sáhtá mieđihuvvot ruhtadoarjjan.

Dutkamuša dahkkái sáhtá ruhtadeapmi mieđihuvvot ruhtadoarjjan dahje dutkanruhtadeapmi sáhtá ollašuhhtot nu, ahte dat sirdojuvvo eanadállodoalu ovddidanfoanddas.

11 lohku

Loatnadoarjaga mieđiheami sierraevttut

35 §

Loatnaaddi

Loatnadoarjaga sáhtá mieđihit dakkár loana várás, man mieđiha dohkkehuvvon loatnaaddi.

Dohkkehuvvon loatnaaddi sáhtá mieđihit loana stáhtaloatnan Eana- ja meahcedoalloministeriija čujuhan eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain (stáhtaloanat) dahje eará doarjjaloatnan dan mañná, go doarjjamearráduš lea dahkkojuvvon.

36 §

Stáhtaloana mieđihaneavttut

Stáhtaloana sáhtá mieđihit eanadállodoalu ovddidanfoandda jahkásaččat nannejuvvon geavahanplána mieđihanvuoigatvuođa olis. Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mearrida doarjjamearrádušainis stáhtaloana alimusmearis. Alimusmearri ii oáččo mannat badjel loatnaaddi dohkkehan alimusmeari.

Loatnaaddi sáhtá mieđihit stáhtaloatnan dakkár loana:

- 1) man loatnaáigi lea guhkimustá 30 jagi;
- 2) man jahkásaš ollislaš reantu lea eanemustá refereansareanttu (mearriduvvo stáhtarádi áhahusa vuodul) ja giddes proseantaovttadatmeari (lasihuvvo refereansarentui) submi;
- 3) mas loatnaoážžu máksá reantoovddu made ollislaš reantu vuolit reanttu, goittotge uhcimustá ovttá proseantta jahkásaš reanttu; ja
- 4) man loatnamearri ii ovttas seamma ulbmilii mieđihuvvon ruhtadoarjagiin ja eará doarjagiin go loatnadoarjagiin mana badjel doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluid.

Stáhtarádi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaloana alimusmearis, refereansarentui lasihit oaivvilduvvon giddes proseantaovttadagas sihke reanttu ja loatnaoážžu máksin reanttu rievdamis.

37 §

Stáhtalotnii gullevaš doarjja

Stáhtalotnii gullevaš doarjjan sáhtá mieđihit reantoovdu, reantofriiddjavuođa, oanádusa friiddjajagi dahje luoitit geatnegasvuodas háhkat stáhtalotnii dáhkádusa. Stáhtaloana doarjjahámiid sáhtá ovttahttit seamma stáhtaloanas.

Reantoovdu lea stáhtaloana ollislaš reanttu ja loatnaoážžu máksin reanttu erohus. Reantoovddu mearri lea vihtta proseantaovttadaga, jos 36 §:a 2 momeantta 3 čuoggás oaivvilduvvon vuolimusreanttu birra ii nuppeláhkai mearriduvvo. Dan mañná go stáhtalotnii gullevaš doarjja lea nohkan,

de doarjjaoažžu galgá máksit stáhtaloanas ollislaš reanttu sturrosaš reanttu.

Reantovdu miedihuvvo dalle, jos loatnaaddi lea dohkkehan doarjjaohcamuššii gullelaš stáhtaloana meari ja loatnaeavttuid.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat reantovddu, reantofriiddjavuoda, friiddjajagiid ja dáhkádusas luitojuvvon árvvu meroštallamis, friiddjajagiid mearis, loatnadoarjaga alimusmearis, doarjaga geavaheamis loatnaáigge sihke loatnaaddi loatnaeavttuide guoskevaš dohkkeheamis.

38 §

Reantovddu miedihaneavttut

Reantovddu sáhtá miedihit stáhtabušeahas jahkásaččat nannejuvvon stáhtadoarjjaloanaid miedihanvuoigatvuoda olis dakkár loana várás, man:

- 1) loatnaáigi lea guhkimustá 30 jagi;
- 2) ollislaš reantu lea eanemustá dakkár reanttu sturrosaš, mii vástida loatnaaddi seammalágan ulbmiliidda miedihan normálaevttot loanaid reanttu ja masa leat lasihuvvon reantodoarjjaloanaid miediheamis ja dikšumis šaddan liigegolut; ja
- 3) loatnamearri ovtas seamma ulbmilii miedihuvvon ruhtadoarjagiin ja eará doarjagiin go loatnadoarjagiin ii mana badjel doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluid.

39 §

Reantodoarjja

Reantodoarjaga mearri lea njeallje proseantaovttadaga. Loatnaoažžu galgá goittotge máksit loanas uhcimustá ovtta proseantta sturrosaš jahkásaš reanttu. Dan maŋná go reantodoarjja lea nohkan, de loatnaoažžu galgá máksit loanas loatnaaddiin sohppojuvvon reanttu. Reantodoarjja ii miedihuvvo goluide, mat šaddet olgoriikka valuhttii čadnojuvvon loana valuhttagurssa rievdamis.

Reantodoarjja miedihuvvo dalle, jos loatnaaddi lea dohkkehan doarjjaohcamuššii

gullelaš reantodoarjjaloana meari ja loatnaeavttuid.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat reantodoarjjaloana alimusmearis, reantodoarjaga meroštallamis, reantodoarjaga geavaheamis ja loatnaaddi loatnaeavttuide guoskevaš dohkkeheamis.

40 §

Reantodoarjjaloana reanttu árvvoštallan

Jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis leat sivat eahpidit ahte loana reantu manná badjel 38 §:a 1 momellantta 2 čuoggás oaiivilduvvon reanttu, de dat sáhtá bivdit Dálonguovlovirgebáikki árvvoštallat, deavdágo loana reantu ovdalis máinnašuvvon láhkačuoggás oaiivilduvvon eavttu. Loatnaaddi galgá doaimmahit Dálonguovlovirgebáikái čielggadusa, man dat dán áššis bivdá.

12 lohku

Stáhtadáhkádusa miediheapmi

41 §

Stáhtadáhkádusaid alimusmearri

Stáhtadáhkádusa sáhtá miedihit eanadállodoalu ovddidanfoandda geavahanplánas jahkásaččat nannejuvvon loanaid oaiveopmodaga alimusmeari olis. Loanaid, maid stáhta dáhkida, oaiveopmodat oažžu leat oktanaga mávssekeahhtá eanemustá 80 miljovvna euro oktan daiguin loaiguin, mat leat miedihuvvon eanadoalu struktuvradoarjjalága ja dan vástideaddji ovddit láhkamearrádusaid vuodul. Ovdalis máinnašuvvon meari rehkenasttedettiin galgá dasa lassin váldit vuhtii dakkár loanaid oaiveopmodaga, masa guoskevaš dáhkideaddjivásttus šaddan golut gokčojuvvojit eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaiguin.

42 §

Stáhtadáhkádusa miedihaneavttut

Stáhtadáhkádusa sáhtta miedihit reantodoarjjaloana dahje eará normálaevttot loana oaiveopmodaga, reanttu ja eará loatnaevttuid vuollásaš mávssuid máksima dáhkádussan. Stáhtadáhkádusa mearri ii oaččo mannat badjel doarjunvuloš doaibmabiju ollislaš goluid.

Stáhtadáhkádusa sáhtta miedihit dakkár ohccái, geas eai leat boazodálu dahje luondduealáhusdálu hálddašeapmái, sajádatbáikái dahje eará sullasaš áššiide guoskevaš sivaiddihte doarvái dáhkádusat loana oažžun dihte.

Stáhtadáhkádusa sáhtta miedihit, jos dáhkádusvuloš doibmii eai čuoze mearkkašahtti riskkat ja jos dáhkádussii ášahuvvo vuostedáhkádus. Vuostedáhkádus ii dárbbas leat dorvvasteaddji. Dasa lassin loatnaaddi galgá addit doarjjaohcamušas ovdanbukton loatnadiid birra guottiheadji cealkamuša.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan doaimmas, mii dorjojuvvo stáhtadáhkádusa vuodul, stáhtadáhkádusa alimusmearis, stáhtadáhkádussii gullevaš meari meroštallamis, vuostedáhkádusas sihke stáhtadáhkádusa miediheapmái guoskevaš riskkaid árvvoštallamis.

13 lohku

Doarjaga eavttut

43 §

Doaibmabiju ollašuttinášgi

Eará doarjunvuloš doaibmabiju go eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ja dutkan-dahje čielggadanfitnu galgá ollásit ollašuttit guovtte jagi sisa doarjaga miediheapmái. Nuorra boazodoallái dahje luondduealáhusbargái ealáhusa álggaheapmái miedihuvvon doarjaga doarjunvuloš doaibmabidjun adnojuvvo dalle dálu dahje

bohccuid háhkan. Doarjunvuloš doaibmabiju ollašuttin dihte sáhtta goittotge ášahit oanehet mearreášgi, jos dasa gávdnojit sivat doaibmabiju ollašuttinvuogi dahje doaimma iešlági dáfus. Jos doarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema oktavuodas luovosopmodaga háhkamii iige luovosopmodaga sáhte háhkat ovdal hukseninvesterema gergema, de rehkenasto mearreášgi hukseninvesterema gergema rájes.

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtta guhkidit 1 momeanttas oaivvilduvvon mearreášgi ohcama vuodul. Ohcamuš galgá leat dahkkojuvvon ovdal mearreášgi nohkama. Doarjunvuloš doaibmabiju ollašuttin galgá leat álggahuvvon 1 momeanttas oaivvilduvvon mearreášgi sisa ja mearreášgi guhkideapmái galgá leat dohkálaš siva. Mearreášgi sáhtta guhkidit guktii guhkimustá jahkái hávil.

Dárkilet njuolggadusat dan mearreášgis, mii ášahuvvo doarjunvuloš doaibmabiju ollašuttimii, sáhtta addit stáhtaráđi ášahusa vuodul.

44 §

Doarjaga geavahaneavttut

Doarjaga geavaheamis, gálvvuid dahje bálvalusaid háhkamis dahje agoarttain barggaheamis mearriduvvo almmolaš háhkamiid birra addojuvvon lágas (348/2007). Doarjjaoažžu galgá ovdanbuktit čielggadusa háhkama ollašuvvamis máinnašuvvon lágas gáibiduvvon vuogi mielde.

Dorjojuvvon investerenčuožáhaga ii oaččo bissovaččat dahje mearkkašahttiláhkai geavahit eará ulbmilii go doarjunvuloš ealáhusdoibmii dahje bálgosa doibmii iige dorjojuvvon ássanvistti geavahanulbmila oaččo rievdadit ovdalگو leat vássán vihtta jagi ruhtadoarjaga mañimuš eari máksimis, dahje jos doarjja lea loatnadoarjja, de loana dahje dan mañimuš eari loktema rájes. Jos dorjojuvvon investerenčuožáhaga oamastan- ja hálddašuvvoigatvuolta luohpaduvvo nubbái ovdalگو ovdalis oaivvilduvvon mearreášgi lea vássán, de doarjjaoažžu galgá ovdal luohpadeami háhkat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Lohpi miedihuvvo,

jos luohpadeamioažžu deavdá doarjaga mieđihaneavttuid iige doarjunvuloš doaibma mearkkašahttiláhkai rievdda.

Doarjunvuloš ealáhusdoaimma dahje eará doaimma ii oaččo loahpahit iige mearkkašahttiláhkai gáržžidit ovdalgo leat vássán vihtta jagi ruhtadoarjaga mañimuš eará máksimis, dahje jos doarjja lea loatnadoarjja, de loana dahje dan mañimuš eari loktemis. Jos doarjunvuloš ealáhusdoaimma dahje dasa guoskevaš ruđaid oamastan- dahje hálddašanvuoigatvuohta buorre muđui luohpaduvvo nubbái ovdalgo ovdalis máinnašuvvon mearreáigi lea vássán, de doarjjaoažžu galgá ovdal luohpadeami háhkat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Lohpi mieđihuvvo, jos luohpadeamioažžu deavdá doarjaga mieđihaneavttuid iige doarjunvuloš doaibma mearkkašahttiláhkai rievdda.

Ovdalis 2 ja 3 momeanttas oaivvilduvvon luohpadeapmin ii adnojuvvo dorjojuvvon investerenčuozáhaga dahje doarjunvuloš ealáhusdoaimma sirdašuvvan árbevuogitvuođalaš oažžumuša dahje dakkár buolvadatmolsuma bokte, man oktavuodas lea máksojuvvon doarjja boazodoalus dahje luondduealáhusas heaitimii dahje mieđihuvvon boazodoalli dahje luondduealáhusbargi álggahandoarjja.

45 §

Ruhtadoallogeatnegasvuohta

Doarjjaoažžu galgá doallat doarjunvuloš doaibmabijus ruhtadoalu. Ruhtadoalu galgá lágídit oassin doarjjaoažžu ruhtadoallolága (1336/1997) vuollásaš ruhtadoalus nu, ahte doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadoalu lea álki oaidnit ja earuhit eará ruhtadoalus.

Jos doarjjaoažžun lea olmmoš, guhte vearuhuvvo eanadállodoalu dienasvearrolága (543/1967) mielde dahje oassin boazodoalli ruhtadoalus, de adnojuvvo doarjunvuloš doaibmabiju doarvái buorin ruhtadoallun dat, mii doarjjaoažžu eará ruhtadoalus vearuhusa doaimmahan dihte gáibiduvvo. Dalle galgá ruhtadoalu goittotge lágídit nu, ahte doarjunvuloš doaibmabiju goluid lea álki oaidnit ja earuhit eará ruhtadoalus.

Doarjjaoažžu galgá vurkkodit doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš ruhtadoallomateriála nugo ruhtadoallolága 2 logu 9 ja 10 §:ain mearriduvvo. Jos jearaldat lea Eurohpá Uniovnna ollásit ja muhtumassii ruhtadan prográmmii gullevaš doarjagis, de ruhtadoallomateriála galgá vurkkodit uhcimustá golbma jagi das, go Eurohpá Uniovnna kommišuvdna máksá Uniovdnii gullevaš mañimuš ruhtadanossodatmávssu.

46 §

Diehtoaddin- ja veahkehangeatnegasvuohta

Doarjjaoažžu galgá addit doarjaga mieđihan eiseváldái doarjunvuloš doaibmabidjui, dan ovdáneapmái sihke doarjaga geavaheapmái guoskevaš rivttes ja doarvái vuđolaš dieđuid.

Doarjjaoažžu galgá farggamusat almmuhit ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázii iežas sajádahkii, doibmii dahje doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš dakkár nuppástusain, mat sáhttet váikkuhit doarjaga máksinvejolašvuođaide dahje mat sáhttet dagahit doarjaga ruovttoluottabearrama.

Doarjjaoažžu galgá veahkehit 93 ja 94 §:ain oaivvilduvvon dárkkisteaddji nu, ahte addá nuvtá dárkkistanbarggu čadahan dihte vealtameahttun dieđuid ja dárkkistanvuloš čuožáhahkii guoskevaš čielggadusaid ja dárbbu mielde muitala doarjunvuloš čuožáhagas ja doaibmabijus.

14 lohku

Doarjaga ohcan ja mieđiheapmi

47 §

Ohcanvejolašvuođas dieđiheapmi

Dálonguovlovirgebáiki galgá vuogas viidodagas dieđihit, mo 5-8 loguin oaivvilduvvon doarjja ohccojuvvo, ja dieđihit maiddái doarjaga ohcama mearreáiggis, ohcama čuovvunmeannudeamis sihke mieđiheami váldogáibádusain ja -eavttuin.

48 §

Doarjjaohcamuš

Doarjja galgá ohccojuvvot čálalaččat. Eará go dutkanruhtadeapmái guoskevaš doarjjaohcamuš galgá dahkkojuvvot dán ulbmila várás nannejuvvon skovvá. Ohcamuš galgá vuolláičállojuvvot. Ohcamuššii galget laktojuvvot doarjaga miedihaneavttuid árvvoštallama dáfus vealtameahtun áššegirjjet, čielggadusat ja plánat. Ohcamušas galgá ovdanbuktit maiddá čielggadusa dan priváhta ruhtadeamis, mii geavahuvvo doarjunvuloš doaibmabiju ollašuttimii.

Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid 1 momeanttas oavvilduvvon doarjaga ohcanskoviin, ohcamuššii gullevaš áššegirjjiin ja plánaid ovdanbuktinvuogis.

49 §

Doarjaga ohcan

Doarjaga ohcamii sáhtá ásahuvvot mearreáigi. Doarjjaohcamuš galgá doaimmahuvvot Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

Doarjaga ohcamii ásahit oavvilduvvon mearreáiggis sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid stáhtarádi ásahusa vuodul.

Doaibmaválddálaš eiseváldin lea Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš, jos maŋgelis 119 §:a dahje 127 §:a vuodul ii nuppeláhkai mearriduvvo.

50 §

Doarjjaohcamuša árvvoštallan

Ovdalgo mearriduvvo doarjaga miediheamis, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá bivdit eará eiseváldiin, Bálgosiid Ovtastusas dahje Sámedikkis cealkámuša doarjjaoažžui ja doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš áššiin, jos dát lea vealtameahtun doarjaga miedihaneavttuid árvvoštallamis.

Jos boazodoalloinvesterema golut mannet badjel stáhtarádi ásahusa vuodul mearriduvvon meari, de galgá bivdit

cealkámuša Bálgosiid Ovtastusas. Jos investeren dasa lassin ollašutto sámiiid ruovttuguovllus, de cealkámuša galgá bivdit maiddá Sámedikkis.

Ovdalgo doarjja miedihuvvo, de doarjaga miedihaneavttuid ja doarjunvuloš doaibmabiju árvvoštallan dihte ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáša ovddasteaddji sáhtá fitnat boazodáhus, luondduealáhusdálus dahje eará čuožáhagas, mas ealáhusbargi dahje bálggus áigu investeret. Fitnama oktavuodas áicojuvvon áššit merkejuvvojit bajás ja daid galgá addit diehtun ohccái. Boazo- ja luondduealáhusdálus fitnama oktavuodas ii oaččo dutkat bissovaš ássama várás geavahuvvon lanjaid.

51 §

Doarjaga miediheami gaskkalduhttin

Eana- ja meahccedoalloministeriijas lea vuoigatvuohta gaskkalduhttit doarjaga miediheami oppa boazodoalloguovllus dahje guvllolaččat, jos Eurohpá Uniovna láhkamearrádusaid dan gáibidit.

Doarjaga miediheami sáhtá gaskkalduhttit mearreáigái dahje doaisttáži. Ovdal gaskkalduhttima ášši birra galgá ráddádallat boazodoalu hárrái Bálgosiid Ovtastusain ja eará luondduealáhusaid hárrái daiguin buvttadeaddji- ja ealáhusorganisašuvnnaiguin, maida ášši guoská. Jos gaskkalduhttin guoská sámiiid ruovttuguvlui, de gaskkalduhttimis galgá ráddádallat Sámedikkiin. Gaskkalduhttimis galgá diedihit vuogas viidodagas, ja almmuhus das galgá almmustuhtto Virggálaš bládis.

52 §

Sámedikkiin ráddádallan

Dan maŋgá go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea ožžon iežas atnui jahkásaš mearreruđaid, de dat galgá ráddádallat Sámedikkiin dain prinsihpain, mat dán lága ja dan vuodul addojuvvon ásahusaid lassin čuvvojuvvojit doarjunvuloš čuožáhagain mearridettiin.

Ráđđádallamiin galget gieđahallot čuovvovaš áššit:

- 1) ruđaid guvllolaš stivren sáme guvlui;
- 2) ruđaid stivren boazodollui ja luondduealáhusaide;
- 3) ruđaid stivren vistehukseii ja ealáhusaid doarjumii; ja
- 4) ruđaid stivren bálgošiid ja ealáhusbargiid fitnuide sáme guovllus.

Ráđđádallamiidda heivehuvvo, mii sámediggelága 9 §:s mearriduvvo.

Ráđđádallamiid bohtosa galgá doaimmahit diehtun Eana- ja meahccedoalloministeriijai ja Dálonguovlovirgebáikái.

53 §

Doarjjamearrádus

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mearrida doarjaga ja stáhtadáhkádusa mieđiheamis.

Doarjjamearrádussii galgá váldit mielde 5—8 loguin oavvilduvvon doarjaga mieđihuvvon meari, dán lágas mearriduvvon doarjjaeavttuid ja doarjaga máksin- ja ruovttoluottaberraneavttuid sihke dáhkáduseavttuid. Mearrádussii galgá dasa lassin váldit Eurohpá Uniovna láhkamearrádusain ásahuvvon eavttuid ja gáibádusaid. Hukseninvesteremii guoskevaš mearrádusa vuodul dohkkehuvvo huksenplána.

Loatnadoarjagii guoskevaš mearrádusa vuodul dohkkehuvvojit stáhtaloana dahje reantodoarjaloana dahje stáhtadáhkádusa vuollásaš loana mearri ja loatnaeavttut sihke stáhtadáhkádusa mearri ja eavttut. Jos stáhtalotnii, reantodoarjagii dahje stáhtadáhkádussii guoskevaš mearrádus váidaga dihte rievda, de loana mearri ja eavttuid rievdadeapmái dárbbášuvvo loatnaaddi lohpi.

Jos doarjunvuloš doaibmabiju várás galgá háhkat lobi ja ohcci ii leat doarjjamearrádusa dahkanbottu rádjai ovdanbuktán lágafámolaš lobi, de doarjjamearrádussii sáhtá laktit eavttu, man mielde mearrádus healbá, jos ohcci ii ovdanbuvttu mearreáiggi sisa dakkár lágafámolaš lobi, mii dahká vejolažžan doaibmabiju ollašuttima doarjjamearrádusa mielde.

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjjamearrádusa galgá dahkat 18 mánotbaji sisa dálldoalu álggaheamis.

54 §

Sámedikki cealkámuš

Sámedikki cealkámuša galgá bivdit dutkan-dahje čielggadanfitnu ruhtadanohcamušas, jos fidnu ollašuttu dahje dan váldodutkančuožáhat lea sámiid ruovttuguovllus dahje fidnu guoská buorre muddui sámiid árbevirolaš ealáhusaide. Cealkámuša galgá álo bivdit mearkkašahti boazodoallodutkan- dahje čielggadanfitnuid birra.

55 §

Doarjjamearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda sirdin

Ovdalis 5—9 loguin oavvilduvvon doarjagii guoskevaš doarjjamearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda doarjagii sáhtá sirdit nubbái, guhte deavdá 4 logus ásahuvvon eavttuid, jos guoskevaš doarjaga mieđihaneavttut ollašuvvet. Sirdimaoažžu galgá ohat mearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda sirdimis 48 §:s oavvilduvvon vuogi mielde. Doarjjamearrádusa sirdimis mearrida ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš.

15 lohku

Doarjaga máksin

56 §

Álggahandoarjaga máksin ruhtadoarjjan

Álggahandoarjja nuorra boazodoallái dahje eará luondduealáhusbargái máksojuvvo ruhtadoarjjan almmá sierra ohcama haga. Ruhtadoarjja máksojuvvo eanemustá guoktin jahkásaš earrin.

Jos álggahandoarjja lea mieđihuvvon ovdalgo olmmoš lea bargagoahtán boazodoaluin dahje luondduealáhusain, de ruhtadoarjaga vuosttas earri máksojuvvo, jos

doarjjaoažžu ovdanbuktá čielggadusa das, ahte boazo- dahje luondduealáhusdálus leat bargagoahtán doarjunvuloš ealáhusain. Jos doarjja lea miedihuvvon 17 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon čatnaseami vuodul, de ruhtadoarjaga nuppi eari máksineaktun lea dasa lassin dat, ahte doarjjaoažžu čájeha iežas ollašuhtán 22 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon doaibmabijuid.

Dárkilet njuolggadusat ruhtadoarjjahápmásaš álggahandoarjaga máksineriin sihke 2 momeanttas oaivvilduvvon čielggadusaid doaimmaheapmái ásaht oaivvilduvvon mearreáiggis addojuvvojit stáhtarádi ásahusa vuodul. Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid ovdalis oaivvilduvvon čielggadusaid birra.

57 §

Ruhtadoarjjahápmásaš investerendoarjaga, vistehuksendoarjaga ja bálgosiid áiddiid bajásdoallamii miedihuvvon doarjaga máksin

Dat, guhte oažžu boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodaga várás miedihuvvon investerendoarjaga dahje vistehuksendoarjaga dahje bálgosa áiddiid divodandoarjaga, galgá ohat doarjaga máksima čálalaččat dán ulbmila várás nannejuvvon skoviin. Máksinohcamuš galgá vuolláičállojuvot. Ohcamuša guođimii sáhtá ásahuvvot govtolaš mearreáigi, mii rehkenasto doarjjamearrádusa dahkama rájes dahje, jos jearaldat lea doarjunvuloš doaibmabiju maŋimus máksinohcamušas, de doarjunvuloš doaibmabiju ollašuhttima gergema rájes. Ohcamuš galgá doaimmahuvvot ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

Ruhtadoarjaga sáhtá máksit eanemustá viđa earis. Ruhtadoarjaga mákssojuvvo eanemustá doarjjadási ja miedihuvvon doarjaga meari vástideaddji ossodat máksinohcamušii gullelaš dohkálaš goluin. Doarjjaoažžu galgá dárbbu mielde ovdanbuktit čielggadusa priváhtaruhtadeami ollašuvvamis.

Ruhtadoarjaga mákssojuvvo, jos doarjjaoažžu lea čuvvon doarjjaeavttuid. Dasa lassin máksineaktun lea dat, ahte doarjjaohccái lea

čuohcán duođalaš ja loahpalaš gollu, man sáhtá gávnnaht, ja ruhtadoarjaga manná doarjunvuloš doaibmabiju várás. Jos ruhtadoarjaga lea miedihuvvon hukseninvesteremii, de maŋimus eari máksineaktun lea dat, ahte hukseninvesteren lea ollásit ollašuvvan nugo doarjjamearrádusas lea gáibiduvvon. Máksinohcamušii galget laktojuvot ruhtadoarjaga máksineavttuid dáfus vealtameahtun ruhtadoalloáššegirjijt ja -čielggadusat.

Dárkilet njuolggadusat golu duođalašvuoda, loahpalašvuoda ja gávnnahtahtivuoda árvvoštallanákkaid birra addojuvvojit stáhtarádi ásahusa vuodul. Ruhtadoarjjahápmásaš investerendoarjaga máksineriin ja máksinohcamuša guođimii ásaht oaivvilduvvon mearreáiggis sáhtá mearridit dárkileappot stáhtarádi ásahusa vuodul. Dárkilet mearrádusaid máksima ohcanskoviin sihke máksinohcamušii gullelaš áššegirjiin ja čielggadusain addá Dálonguovlovirgebáiki.

58 §

Doarjaga máksin ruhtadoarjjan

Ovdalis 5—9 loguin oaivvilduvvon ruhtadoarjaga máksimis mearrida ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš. Dat čohkke iežas miedihan doarjagiid máksinmearrádusdieđuid ja doaimmaha daid Dálonguovlovirgebáiki. Dálonguovlovirgebáiki vástida máksinmearrádusaide gullelaš goluid dárkkisteamis ja dohkkeheamis sihke mávssuid teknihkalaš čadaheamis.

16 lohku

Loatnadoarjagii guoskevaš sierraeavttut

59 §

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana miediheapmi

Loatnaaddi sáhtá miedihit stáhtaloana dahje, jos doarjja miedihuvvo reantodoarjjan,

de reantodoarjjaloana ja lotnii guoskevaš vealgegirjji oažžu vuolláičállit dan maŋŋá, go doarjjamearrádus lea dahkkojuvvon. Loana ii oaččo miedihit dakkár eavttuiguin, mat spiehkastit doarjjamearrádusa eavttuin. Vealgegirjái galgá laktojuvvot eaktu, man mielde doarjjamearrádusa vuollásaš loatnaeavttut mannet vealgegirjeeavttuid ovddabeallai. Doarjjamearrádusa galgá laktit vealgegirjái.

60 §

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana lokten

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana oažžu loktet ovdalgo doarjjamearrádus lea lágafámolaš. Loana oažžu loktet eanemustá guovtte earis. Jos reantodoarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema várás, de loana oažžu goittotge loktet eanemustá viđa earis.

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana dahje loana vuosttas eari galgá loktet 43 §:s oaivvilduvvon mearreáiggi sisa. Jos stáhtaloatna dahje reantodoarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema várás, de stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana maŋimus eari ii oaččo loktet ovdalgo hukseninvesteren lea ollásit gergejuvvon doarjjamearrádusa eavttuid mielde. Loana maŋimus eari galgá dalle loktet maŋimustá golmma mánotbaji sisa 43 §:s oaivvilduvvon mearreáiggi nohkamis.

Stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana dahje loana eari loktema várás doarjjaoažžu galgá háhkat loktenlobi. Lobi galgá ovdanbuktit loana miedihan loatnaaddái ovdal loktema.

Dárkilet mearrádusat loana lokteneriin addojuvvojit stáhtaráđi áhahusa vuodul.

61 §

Loktenlohpi

Lobi doarjunvuloš loana dahje dan eari loktemii miediha ohcamuša vuodul ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš. Ohcamuššii galgá laktit lobi miediheapmái dárbbaslaš ruhtadoalloáššegirjjiid ja čielggadusaid. Loktenlobi ohcamii sáhtá áhahuvvot mearreáigi, mii sáhtá guhkiduvvot oktii

ovdal mearreáiggi nohkama dahkkojuvvon ohcamuša vuodul. Mearreáiggi guhkideapmái galgá leat dohkálaš sivva.

Doarjunvuloš loanas sáhtá loktet hávil eanemustá dan ossodaga, mii vástida ollašuvvan goluid. Loktenlohpi miedihuvvo, jos doarjjaeavttut leat čuvvojuvvon. Dasa lassin loktenlobi miedihaneaktun lea golu loahpalašvuohta ja gávnnahtahttivuohta ja dat ahte doarjja manná doarjunvuloš doaibmabidjui. Doarjjaoažžu galgá dárbbu mielde ovdanbuktit čielggadusa priváhtaruhtadeami ollašuvvamis.

Jos jearaldat lea nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga vuollásaš loanas ja doarjja lea miedihuvvon ovdalgo olmmoš lea bargagoahtán ealáhusain, de loktenlobi miedihaneaktun lea ahte doarjjaoažžu ovdanbuktá čielggadusa das, ahte dálus leat bargagoahtán ealáhusain. Jos doarjja lea miedihuvvon 17 §:a 1 momaantas oaivvilduvvon čatnaseami vuodul, de loktenlohpi miedihuvvo, jos doarjjaoažžu čájeha iežas ollašuttán 22 §:a 2 momaantas oaivvilduvvon doaibmabijuid. Jos loatna loktejuvvo guovtte earis, de maŋimus máinnašuvvon čielggadus galgá ovdanbuktot nuppi eari loktema várás. Erenoamáš siva dihte ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá miedihit loktenlobi ovdalgo doaibmabijut leat ollašuttan.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dain ákkain, mat geavahuvvojit golu duodalašvuođa, loahpalašvuođa ja gávnnahtahttivuođa árvoštallamis ja loktenlobi háhkamii áhahit oaivvilduvvon mearreáiggi. Dárkilet mearrádusaid lobi ohcanskoviin ja ohcamuššii gullevaš áššegirjjiin ja čielggadusain addá Dálonguovlovirgebáiki.

62 §

Stáhtaloana dáhkádus

Stáhtaloanas galgá leat loana loktedettiin báhkodeaimmas virolaččat geavahuvvon dáhkádus, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš ii leat sierra siva dihte miedihan luoitit dáhkádusa háhkamis.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid das, maiguin

eavttuiguin stáhtaloana sáhttá mieđihit ollásit dahje muhtumassii almmá 1 momeanttas oavvvilduvvon dáhkádusa haga.

63 §

Stáhtaloana oanideapmi ja reanttu máksin

Stáhtaloana galgá oanidit jahkebeliid mielde ovtasturrosaš máksineriiguin. Oanidanmávssuid máksinbeaivvit leat cuoŋománu 30. beaivi ja golggotmánu 31. beaivi.

Vuosttas oanidanmáksu šaddá máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin bohtá jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Jos stáhtaloatna lea mieđihuvvon hukseninvesteremii, de šaddá vuosttas oanidanmáksu goittotge máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin bohtá guovtte jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Reanttu galgá máksit jahkebeliid mielde dahje guđege loatnaeari loktenbeaivvi rájes máksinbeivviid.

Loatnaaddi ja doarjjaoažžu sáhttiba soahpat badjelmearálaš oanidanmávssuin, daid váikkuhusas loahppaoanidanmávssuide sihke oppa loana ruovttoluottamáksimis ovdal áiggiid.

Loatnaaddi sáhttá mieđihit oanidanmávssuid máksimii maŋideami, jos dása lea dárbu doarjjaoažžu gaskaboddosaš ekonomalaš váttisvuodaid dihte. Maŋideami sáhttá mieđihit guhkimustá jahkái hávil ja oktiibuot guhkimustá viđa jahkái. Jos maŋideami šattašii mieđihit oktiibuot eanet go golbma jagi, de loatnaaddi galgá bivdit maŋideapmái ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Maŋideami dihte loatnaáiggi sáhttá guhkidit 36 §:a 2 momeantta 1 čuoggás ja 38 §:a 2 momeantta 1 čuoggás mearriduvvon guhkimusáiggi olis dahje loahppaoanidanmávssuid sáhttá bajidit.

Stáhtaráđi ásaŋusa vuodul sáhttá addit dárkilet njuolggadusaid maŋideami mieđihaneavttuin ja maŋideami váikkuhusas doarjagii.

64 §

Reantodoarjjaloana oanideapmi ja reanttu máksin

Reantodoarjjaloana galgá oanidit jahkebeliid dahje njealjádasjagiid mielde ovtasturrosaš máksineriiguin.

Vuosttas oanidanmáksu šaddá máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin bohtá jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Jos reantodoarjjaloatna lea mieđihuvvon hukseninvesteremii, de šaddá vuosttas oanidanmáksu goittotge máksimassii maŋimustá dan máksinbeaivve, mii vuosttasin bohtá guovtte jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema maŋŋá. Reanttu galgá máksit jahkebeliid dahje njealjádasjagiid mielde loana dahje guđege loatnaeari loktenbeaivvi rájes.

Loatnaaddi ja doarjjaoažžu sáhttiba soahpat badjelmearálaš oanidanmávssuin, daid váikkuhusas loahppaoanidanmávssuide sihke oppa loana ruovttoluottamáksimis ovdal áiggiid.

Loatnaaddi sáhttá mieđihit oanidanmávssuid máksimii maŋideami, jos dása lea dárbu doarjjaoažžu gaskaboddosaš ekonomalaš váttisvuodaid dihte. Maŋideami sáhttá mieđihit guhkimustá jahkái hávil ja oktiibuot guhkimustá viđa jahkái. Maŋideami dihte loatnaáiggi sáhttá guhkidit 36 §:a 2 momentta 1 čuoggás ja 38 §:a 2 momeantta 1 čuoggás mearriduvvon guhkimusáiggi olis dahje loahppaoanidanmávssuid sáhttá bajidit.

Stáhtaráđi ásaŋusa vuodul sáhttá addit dárkilet njuolggadusaid maŋideami mieđihaneavttuin ja maŋideami váikkuhusas doarjagii.

65 §

Loana sirdin ja loatnaeavttuid rievdadeapmi

Stáhtaloana ja doarjunvuloš eará loana oažžu sirdit eará dohkkehuvvon loatnaaddái. Loana oažžu sirdit eará doarjjaoažžui, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš dán dohkkeha 55 §:s oavvvilduvvon mearrádusa oktavuodas.

Stáhtaloana eavttuid ii oáččo rievdadit, jos rievdadeapmái ii leat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lohpi.

Doarjunvuloš eará loana eavttuid oážžu rievdadit, jos dát ii váikkut doarjaga mieđihaneavttuid deavdimii dahje stáhta sajjadahkii dáhkideaddjin. Muđui doarjjaoážžu galgá háhkat loatnaeavttuid rievdadeami várás ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Jos reantodoarjjaloanas ii leat stáhtadáhkádus, de loana sáhtta sirdit ja dan eavttuid rievdadit ráddjehusaid haga dan maŋŋá, go reantodoarjja ii šat máksojuvvo.

Loatnaeavttuid ii oáččo rievdadit, jos loana rievdadeapmi čuohcá doarjaga mieđihaneavttuid deavdimii dahje lasiha mealgat stáhtavástui dahje stáhtadáhkádussii vuodđuduvvi stáhtavásttu loanas.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat das, goas loatnaeavttuid rievdadeami várás galgá leat lohpi, ja dan mearreáiggis, mii ásahuvvo lobi háhkamii. Dálonguovlovirgebáiki áddá dárkilet mearrádusaid das, maiguin skoviiguin lohpi háhkkojuvvo.

66 §

Stáhtaloana reantoovddu ja lotnii guoskevaš eará doarjaga sihke stáhtadáhkádussii gullelaš doarjaga geavaheapmi

Stáhtalotnii guoskevaš doarjagis geahpeduvvo dalán loana loktedettiin dat árvu doarjagis, masa ii leat dáhkádus. Mieđihuvvon friddjajagiid, reantofriddjavuođa ja reantoovddu oktiirehkenaston nominálaárvosas mearis geahpeduvvo guđege reantobaji hárrái dán badjái guoskevaš friddjajahkái gullelaš jahkebeali oanideami mearri sihke reantofriddjavuođa dahje reantoovddu mearri. Jos doarjja ii juoga reantobaji áigge reahkká doarjaga buot osiide, de geahpeduvvojit doarjaga oasis ovdalis máinnašuvvon ortnega mielde.

Reantoovdu geahpeduvvo 37 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon meari vástideaddji ossodat guđege reantobaji hárrái stáhtaloana gustojeaddji ollislaš reanttus. Reantoovdu geahpeduvvo oktiibuot

eanemustá dat ossodat, mii vástida mieđihuvvon doarjaga nominálaárvosas meari.

Reantodoarjjaloana dahje eará loana várás mieđihuvvon stáhtadáhkádussii guoskevaš doarjagis geahpeduvvo dalán loana loktedettiin stáhtadáhkádussii gullelaš doarjjaossodat loatnadoarjagis.

Dálonguovlovirgebáiki áddá dárkilet mearrádusaid das, mo loatnaaddi galgá meannudit, go geavaha lotnii guoskevaš doarjaga iežas mieđihan stáhtalotnii.

67 §

Loana mieđiheapmi eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain loatnaaddái

Dálonguovlovirgebáiki mearrida loatnaaddi ohcama vuodul loana mieđiheamis loatnaaddái stáhtaloanaid mieđiheami várás. Loana sáhtta ohcat guovddášruhtalágádusa bokte.

Dálonguovlovirgebáiki dahká stáhta ja ovta loatnaaddi dahje moanaid loatnaaddiid gaskasaš vealgegirjji, vuolláičállá dan stáhta beales ja fuolaha vealgegirjji vurkkodeamis ja luohpadeamis loatnaoážžui dan maŋŋá, go loatna lea máksojuvvon dahje buhttejuvvon odđa vealgegirjjiin.

Dálonguovlovirgebáiki áddá dárkilet mearrádusaid das mo meannuduvvo, go ohccojuvvojit, mieđihuvvojit ja máksojuvvojit ruđat stáhtarudain sihke das, goas loatnaaddi sáhtta doaimat almmá guovddášruhtalágádusa haga.

68 §

Stáhtaloana ruhtageavahančilgehus

Loatnaaddi galgá máksit stáhtaloana máksimassii šaddan oanádusaid ja reanttu stáhtii dan mielde ja dan sturrosážžan go loatnaoážžut leat geatnegahtton máksit vealggiset loatnaaddái. Ruhtageavahančilgehusaid galgá dahkat čieža bänkobeavvi sisa das, go loatna lea velggolačča ektui šaddan máksimassii dahje velggolaš lea máksán badjelmearálaš oanádusa.

Loatnaaddi buhtadusohcama dihte Dálonguovlovirgebáikki mearridan mávssut galget máksojuvvot čieža bänkobeavvi sisdas, go loatnaaddi lea ožžon dieđu mearrádusas.

69 §

Loatnaaddi goluid buhtten

Loatnaaddiide máksojuvvo stáhtaloanaid dikšungoluid ovddas buhtadus, man sturrodagas ja máksineavttuin mearriduvvo stáhtaráđi ásahusa vuodul.

Dálonguovlovirgebáiki mearrida stáhtaloana dikšuma ovddas loatnalágádussii máksojuvvon, 1 momeanttas oavvilduvvon buhtadusaid bearramis loatnalágádusas ruovttoluotta muhtumassii dahje ollásit, jos loatnalágádus ii leat dikšon stáhtaloana nugo dán lágas dahje dan vuodul mearriduvvo dahje nugo buori bänkovieu mielde gáibiduvvo. Ruovttoluottabearramii sáhtá álgit oppa loatnaáiggi áigge, almmá ahte 95 § dan hehte.

70 §

Stáhtaloanaid ruđaid sirdin

Dálonguovlovirgebáiki máksá loana, man stáhta lea miedihan loatnaaddái, guovddášruhtalágádusa bokte.

Dálonguovlovirgebáiki máksá ohcama vuodul stáhtaloana dikšunmávssu guovddášruhtalágádusa bokte loatnaaddái.

Loatnaaddi galgá máksit guovddášruhtalágádusa bokte stáhtaloana oanádusaid ja reanttuid Dálonguovlovirgebáikái, vai dát sirdá daid eanadállodoalu ovddidanfondii čilgenláhkai.

Nuppástusat, mat dahkkojuvvojit stáhtalotnii dán lága vuollásaš eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis, fitnodaga sanerenlága (47/1993) vuollásaš ordnestallamis ja priváhtaolbmo vealgeordnestallama birra addojuovvon lága (57/1993) vuollásaš ordnestallamis, dahkkojuvvojit maiddái loatnalágádusa ja stáhta gaskasaš vealgái.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtá addit mearrádusaid das, goas loatnaaddit sáhttet doaimmahit ovdalis máinnašuvvon

doaimmaid almmá guovddášruhtalágádusa haga.

71 §

Reantodoarjaga máksin

Reantodoarjja máksojuvvo 39 §:a 1 momeanttas oavvilduvvon meari vástideaddji ossodat guđege reantobajis gustojeaddji reantodoarjjaloana ollislaš reanttus. Reantodoarjja máksojuvvo goittotge oktiibuot eanemustá miedihuvvon doarjaga nominálašárvosaš meari vástideaddji ossodat.

Jos reantodoarjjaloatna máksojuvvo ollásit ruovttoluotta, de reantodoarjaga máksin nohká dan beavvi rájes, go loatna lea máksojuvvon ruovttoluotta. Reantodoarjja ii máksojuvvo máksimassii šaddan loatnaoaveopmodaga hárrái, jos jearaldat ii leat fitnodatsaneremii dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallamii guoskevaš meannudeamis. Jos ovdalis oavvilduvvon dahje dasa buohtastahti ordnestallamis reantodoarjjaloana ollislaš reantu vuoliduvvo, de nannejuvvon reantovuolideapmi, man loatnaaddi máksá, ii váikkut reantodoarjaga mearrái.

Loatnaaddi galgá ohcat reantodoarjjamávssu guđege reantobaji hárrái sierra, goittotge eanemustá oktii mánotbajis. Dálonguovlovirgebáikki dohkkehan guovddášruhtalágádus sirdá ohcamuša Dálonguovlovirgebáikái, mii máksá mávssu guovddášruhtalágádussii. Guovddášruhtalágádus sirdá reantodoarjaga loatnaaddái.

Dárkilet mearrádusaid das, mo reantodoarjjamáksu ohccojuvvo ja sirdojuvvo, addá Dálonguovlovirgebáiki.

72 §

Smávva oaveopmodatmeari máksin hávil

Oaveopmodatmeari dáfus smávva stáhtaloana ja reantodoarjjaloana galgá máksit ruovttoluotta oktan dahje guoktin earrin čuovvovaš dahje guovtte čuovvovaš máksinbeavvi áigge.

Stáhtaráði áсахуса vuodul mearriduvvo eriid alimusmearis ja daid bearranmeannudeamis.

17 lohku

Stáhtaloana stáhtavástu

73 §

Stáhtavástu

Stáhta galgá vástidit loatnaaddái dán lága vuodul mieđihuvvon stáhtaloanaid oaiveopmodaga ja reanttu dain loahpalaš massimiin, mat bohtet velggolačča máksinnávccahisvuodas dakko bokte go loana dáhkádusain čoggojeaddji várit eai leat doarvái gokčat stáhtaloanas mávssekeahhtá báhcán oanádusaid ja reanttuid.

Stáhtavástu gustoma eaktun lea ahte loatnaaddi fuolaha loanas ja dan dáhkádusain dán lága ja dan vuodul addojuvvon njuolggadusaid ja buori bänkovieu mielde. Loana mieđihan loatnaaddi lea maiddái geatnegahtton gozihit stáhta ávkki, go loana dáhkádussan geavahuvvon opmodat muhttojuvvo ruhtan fitnodatsaneremis, priváhtaolbmo vealgeordnestallamis, bággočuorvasgávppis dahje reastaluvvanmeannudeami oktavuodas.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama dahje dasa buohtastahhti eará ordnestallama dahje loana dáhkádussan geavahuvvon opmodaga eaktodáhtolaš muhttima ruhtan nu, ahte dat čuoheá loana ruovttoluottabearramii, sáhtta dahkat dušše ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobiin.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid das, mo stáhta ávki gozihuvvo.

74 §

Buhtadusat, mat máksojuvvojit stáhtaloanaid ovddas

Dálonguovlovirgebáiki mearrida dan oaiveopmodaga ja daid reanttuid buhtadusas, mii máksojuvvo loatnaaddái stáhtavástu vuodul. Ovdalgu buhtadus nannejuvvo, de

Dálonguovlovirgebáiki galgá čielggadit ahte velggolačča ja vejolaš dáhkideaddji máksinnávccahisvuodas boahhti loahpalaš massin lea gávnnavuvvon ja ahte massima ii leat sáhttan gokčat dáhkádussan geavahuvvon opmodaga vuovdinruđaiguin dahje, jos dáhkádussan lea eará go olmmošdáhkideapmi, de eará dáhkádusa bokte. Dáhkádusa vuovdin ii goittotge gáibiduvvo dalle, go velggolaš dahje loanas vástideaddji goalmmát olmmoš oazžu fitnodatsaneremis dahje priváhtaolbmo vealgesaneremis dahje eará sullasaš ordnestallamis dahje dáhkádusvástu ordnestallamis doallat dáhkádussan geavahuvvon opmodaga. Dálonguovlovirgebáiki máksá buhtadusa loatnaaddái eanadállođoalu ovddidanfoandda ruđain.

Oanádusaid ja reanttuid, maid loatnaoazžu máinnašuvvon buhtadusa máksima maŋŋá máksá loatnaaddái, galgá goittotge sirdit Dálonguovlovirgebáikái čilgenláhkai.

Dálonguovlovirgebáiki mearrida loatnaaddái máksojuvvon buhtadusa ruovttoluottabearramis loatnaoazžus, dakko bokte go loatna dahje dan reanttu eai leat máksojuvvon stáhtii. Loatnaoazžus sáhtta bearrat loatnaaddái buhtadusohcama vuodul máksojuvvon buhtadusas jahkásaš reanttu reantolága (633/1982) 4 §:s oaivvilduvvon reantodási mielde. Dát galgá merkejuvvo doarrjamearrádussii.

Buhtadus massimiid ovddas sáhtta guđđojuvvot mávssekeahhtá loatnaaddái dahje buhtadusa mearri sáhtta vuoliduvvot, jos loana dikšumis ii leat čuvvojuvvon dát láhka dahje eai leat čuvvojuvvon dan vuodul addojuvvon njuolggadusat dahje mearrádusat dahje ii leat doibmojuvvon buori bänkovieu mielde.

Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid buhtadusa ohcan- ja máksinmeannudeamis.

75 §

Buhtadusohcamuša gieđahallanáigi ja buhtadusaide guoskevaš maŋŋonanreanttu

Dálonguovlovirgebáiki galgá gieđahallat stáhtalotnii guoskevaš buhtadusohcamuša

golmma mánotbaji sisa das, go loatnaaddi ohcamuš lea joavdan Dálonguovlovirgebáikái ja velggolačča dahje vejolaš dáhkideaddji máksinnávccahisvuodas bohtán loahpalaš massin lea gávnnavuvvon. Jos ohcamuša ii sáhte dan hámis čoavdit, de rehkenasto mearreáigi das, go ohcamuša čoavdin dihte vealtameahtun lassečielggadus (man Dálonguovlovirgebáiki lea bivdán) lea bohtán Dálonguovlovirgebáikái loatnaaddis. Jos mannojuvvo badjel mearreáiggi, de stáhta lea geatnegahtton máksit badjelmannanáiggis maŋŋonanreanttu reantolága (633/1982) 4 §:s oaivvilduvvon reantodási mielde.

18 lohku

Stáhtadáhkádusa eavttut

76 §

Stáhtadáhkádusa eavttut

Stáhtadáhkádus miediuvvo deavddadáhkádussan. Dáhkádusvuloš loana dahje dan eari loktema várás doarjjaoažžu galgá háhkat 61 §:s oaivvilduvvon lobi. Lohpi galgá ovdanbuktot loana miediuvan loatnaaddái ovdal dan loktema.

Stáhtadáhkádus bohtá fápmui dan maŋŋá, go doarjunvuloš loana dahje dan vuosttas earri lea loktejuvvon, 106 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon hávilmáksu lea máksojuvvon ja vuostedáhkádus lea ásahuvvon. Dáhkádusčatnaseapmi ii čana stáhta, jos ovdalis oaivvilduvvon doaibmabijut eai leat ollašuttun guovtte jagi sisa stáhtadáhkádusa miediheamis dahje 65 §:s mearriduvvon eavttut eai čuvvojuvvo.

Dasa lassin, mii dán lágas mearriduvvo, stáhtadáhkádussii heivehuvvo, mii dáhkádusa ja vierrovealgebántema birra addojuvvon lágas (361/1999) mearriduvvo. Stáhtadáhkádusa boarásmuvmii ii goittotge heivehuvvo, mii máinnašuvvon lága 19 §:a 3 momeanttas mearriduvvo.

19 lohku

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

77 §

Stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoažžumušaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

Dan hehttekeahhtá mii eará sajis dán lágas dahje dán lága vuodul mearriduvvo, sáhtta bissovaš ekonomalaš váttisvuodaide gártan loatnaoažžu ekonomalaš dili álkidahttin dihte eaktodáhtolaččat ordnestallat stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoažžumušaid.

Loatnaoažžu sáhtta geahččat gártan bissovaš ekonomalaš váttisvuodaide, jos son lea šaddan dahje sáhtta leat šaddamin máksinnávccaheapmen iige su máksinnávccaid sáhte bissovaččat máhcahit:

1) nu ahte miediuvvojit maŋideamit reantodoarjjaloanaid ja stáhtaloanaid oanidanmávssuide dahje stáhtaloanaide reantofriddjavuohita; dahje

2) dakkár ruđaiguin, mat leat fidnemis nu ahte dat eai čuoze ohcci fitnodatoaiveopmodagaide.

Ordnevuloš loanat ja vuovdinhaddeoažžumušat sáhttet vuodđuduvvat:

1) dán láhkii;

2) boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanláhkii dahje dan vástideaddji ovddit láhkamearrádusaide;

3) dálonguovloaláhusaid ruhtadanláhkii (329/1999) dahje dan vástideaddji ovddit láhkamearrádusaide;

4) eanadállodoalu ovddidanfoandda birra addojuvvon láhkii (657/1966);

5) eará láhkamearrádusaide, mat gusket Eana- ja meahccedoalloministeriija hálddahussuorggis stáhtarudain miediuvvon, Stáhtakantuvrra dikšunláhkai sirdojuvvon loanaide.

78 §

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamiid eavttut

Eaktun vealgeordnestallamii lea dat, ahte dan vurdet buoridit mealgat loatnaoažžu ekonomalaš dili ja ahte velggolačča dilis ja doaibmabijuin dan buoridan dihte lea dahkkojuvvon ollašuhttindohkálaš plána ja velggolaš ieš oassálastá doaibmabijuide.

Jos eai leat erenoamáš sivat, de vealgeordnestallama ii sáhte miedihit, jos ohccái lea juo ovdal miedihuvvon eaktodáhtolaš vealgeordnestallan. Ođđa vealgeordnestallama ii oaččo goittotge miedihit viđa jagi sisa ovddit vealgeordnestallama miediheamis.

Stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoážžumušaid sáhtta ordnestallat dušše, jos loatnaoažžui reantodoarjjaloana dahje eará loana miedihan velgoheaddjiin mávssolepmosat bealsteaset oassálastet velggiid ordnestallamii doaibmabijuiguin, mat geahpedit mealgat loatnaoažžu vealgedikšungoluid. Earáid oassálastin ordnestallamii ii goittotge gáibiduvvo, jos daddjojuvvon loatnaaddit leat viđa ovddit jagi áigge ordnestallan mealgat iežaset oažžumušaid loatnaoažžu loatnadikšunnávccaid máhchan dihte dahje jos jearaldagas leat mánggat oanehisáigásaš velggiid velgoheaddjit.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ja dasa gullevaš doarjaga miedihaneavttuin.

79 §

Ealáhusdoaimma heitán olbmo vealgeordnestallaneavttut

Ealáhusdoaimma heitán dahje heaitaleaddji loatnaoažžu velggiid sáhtta eaktodáhtolaččat ordnestallat dušše, jos loatnaoažžu vistti doallama ii sáhte muđui dorvvastit. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan ii hehte miehtamis fitnodaga saneremis addojuvvon lága 97 §:s dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallamis addojuvvon lága 78 §:s oaivvilduvvon meannudeapmái.

80 §

Doaibmabijut stáhtaloana ja vuovdinhaddeoážžumuša vealgeordnestallamis

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta guhkidit stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoážžumušaid

ruovttoluottamáksináiggi, vuolidit reanttu sihke luoitit oanádusaid ja reanttuid máksimis dahje miedihit manjideami. Dárkilet njuolggadusat vealgeordnestallanvugiid geavaheamis addojuvvojit stáhtaráđi áhahusa vuodul. Loatnaáiggi sáhtta erenoamáš dehálaš siva dihte guhkidit badjel 36 §:a 2 momenantta 1 čuoggás mearriduvvon alimus loatnaáiggi.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sohppojuvvon vealgegaskavuodaeavttuid nuppástusat gusket maiddái dáhkeaddjái, vealggis vástideaddji eará olbmui dahje vealggis dáhkadusa áhahan olbmui. Dáid sajádaga ii goittotge oaččo heajudit, jos guoskevaš olmmoš ii mieda dasa.

81 §

Reantodoarjjaloanaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

Boazodoalliide ja luondduealáhusbargiide dán lága dahje eará njuolggadusaid dahje stáhtaráđi áhahusa vuodul miedihuvvon reantodoarjjaloanaid sáhtta eaktodáhtolaččat ordnestallat nugo 80 §:s mearriduvvo.

Reantodoarjjaloana reanttu ordnestallan vuolida dan reanttu, man loatnaoažžu šaddá máksit. Reantodoarjaga mearri rehkenasto vealgegirjeeavttuid vuollásaš reanttu vuodul. Vealgeordnestallama sáhtta dahkat, jos loatnaoažžu ja loana miedihan loatnalágadus leaba ovttaoaivilis vealgeordnestallama eavttuin ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea addán lobi reantodoarjjaloanaid ordnestallamii.

82 §

*Stáhtadáhkádus eaktodáhtolaš
vealgeordnestallamis*

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta velggolažžii mieđihit stáhtadáhkádusa oanehisáigásaš velggiid buhtten dihte dakkár bänkoloanain, mii mieđihuvvo virolaš eavttuiguin. Stáhtadáhkádus sáhtta gokčat eanemustá 80 proseantta loana ollislaš mearis.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul mearriduvvo dáhkádusaid mieđihaneavttuin ja -meannudeamis.

83 §

*Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama
ráddjehusat*

Máksufriddjavuohta stáhtaloana oanádusaide ii mieđihuvvo, jos loana dávvirdáhkádus dahje lotnii guoskevaš fitnodat- dahje dasa buohtastahtti doaimmas addojuvvon dáhkádus dorvvasta oanádusaid máksima. Velggolačča vistti sealluhan dihte, fitnodaga doaimma dorvvastan dihte dahje eará erenoamáš mávssolaš sivaiddihte máksufriddjavuohta sáhtta goittotge mieđihuvvot. Ohcamuš galgá dáin dáhpáhusain doaimmahuvvot Dálonguovlovirgebáikki čoavdinláhkai.

Jos loatnaoážžu lea heaitán bargamis ealáhusain, de máksufriddjavuohta sáhtta goittotge mieđihuvvot, almmá ahte 1 momenttas daddjojuvvon áššit dan hehttejit, jos:

1) loatnaoážžu lea vuovdán dáhkádussan geavahuvvon opmodaga earret ássanvistti ja dasa gullevaš eanabihtá;

2) loatnaoážžu ii várra suite máksit loana ruovttoluotta bargonávccahisvuoda, guhkálaš bargguhisvuoda, fuolahusgeatnegasvuoda dahje dáidda buohtastahtti eará siva dihte; ja

3) máksufriddjavuohta boahká dievasin loatnaoážžu buorin, almmá ahte buorida seammás eará velgoheaddjiid vuoigatvuoda oážžut iežasaset oážžumušaid ovddas mávssu.

Jos loatnaoážžui reantodoarjjaloana dahje eará loana mieđihan velgoheaddjit eai bealisteaset

mieđa eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii, de stáhtaloanaid sáhtta ordnestallat dušše erenoamáš siva dihte ja dainna eavttuin ahte stáhtaloanaid ja stáhta eará oážžumušaid mávssekeahhtá báhcán mearri lea uhcimustá 60 proseantta loatnaoážžu buot velggiin.

84 §

*Doarjja, mii mieđihuvvo eaktodáhtolaš
vealgeordnestallamis*

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjjan ii adnojuvvo doaibmabidju, man geažil loatnadoarjja šaddá geavahuvvot johtileappot almmá ahte doarjaga mearri lassána.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta mieđihit doarjaga eanemustá 20 000 euro.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjjan gehččojuvvojit:

1) dakkár stáhtaloana dahje stáhta vuovdinhaddeoážžumuša

reantofriddjavuohta, oanádusa friddjajahki, reanttu vuolideapmi dahje reanttu dahje oanádusa mávssu mearkkašahtti manjideapmi, man váikkuhusat eai geahpet loana dahje vuovdinhaddeoážžumuššii guoskevaš ovddit doarjaga;

2) stáhtadáhkádussii gullevaš doarjja; ja

3) dakkár reantodoarjja, mii ii geahpet lotnii guoskevaš ovddit reantodoarjaga.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan doarjagis, mii lasiha ovdal mieđihuvvon doarjaga sihke mearriduvvo dan meari dahje árvvu meroštallamis ja doarjaga čuovvumis.

85 §

Vealgeordnestallanmearrádus ja -soahpamuš

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mearrida velggolačča ohcama vuodul das, miehtágo dat stáhta beales vealgeordnestallamii ja makkár eavttuiguin.

Go mearrádus lea šaddan lágafámolažžan, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sihke velggolaš ja loatnalágádus vuolláičállet ovttas stáhtaloanaid ja reantodoarjjaloanaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ollašuttinsoahpamuša. Soahpamuš buhte lotnii guoskevaš vealgegirje- ja

doarjjamearráduseavttuid. Soahpamušain ii sáhte goittotge buhttet dakkár doarjjamearráduseavttuid, mat vuodđuduvvet Eurohpá Uniovna láchamearrádusaide.

Dan meannudeamis ja čuovvumis, mat čuvvojuvvojit eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis, sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid stáhtaráđi ásahusa vuodul.

86 §

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama healban

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá iežas mearrádusa vuodul mearridit eaktodáhtolaš vealgeordnestallama stáhta beales healbat, jos:

1) velggolaš lea vealgeordnestallama ozadettiin dahje meannudeami áigge čiegadan ordnestallamii mealgat váikkuheaddji áššiid dahje lea addán dain dihto mávssolaš čuoggáin boastto dieđu ja lea meannudan eará oassebeliid dáfus erenoamáš moaittihahttiláhkai; dahje

2) loatnaoázžu ii leat báljo čuvvon soahpamuša almmá dohkálaš siva haga.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan healbá maidái dalle, go duopmostuollu nanne loatnaoázžui máksinprográmma fitnodaga sanerenlága dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallanlága mielde. Duopmostuollu galgá prográmma nannedettiin váldit vuhtii eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii gullan loanaid ja oázžumušaid daid eavttuid mielde, mat livčče galgan čuvvojuvvo almmá eaktodáhtolaš vealgeordnestallama haga.

Jos vealgeordnestallan lea mearriduvvon healbat, de soahpamuššii oassálasti velgoheaddjis lea vuoigatvuohta gáibidit mávssu iežas oázžumuša ovddas velggolaččas daid eavttuid mielde, mat livčče galgan čuvvojuvvo almmá vealgeordnestallama haga. Velggolaš ii goittotge dárbbaš máksit velgoheaddjai maŋnonanreanttu vealgeordnestallama bistima áiggis, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš ii vealgeordnestallama healbama siva dihte nuppeláhkai mearrit.

Ovdalgo eaktodáhtolaš vealgeordnestallan mearriduvvo healbat, de ealáhus-, johtalus- ja

birasguovddáš galgá gullat eará soahpamušoassebeliid.

20 lohku

Sierra ovddut

87 §

Sierra ovddut

Luondduealáhusbargis, guhte 4 §:a 2 momeanttas oaiivilduvvon guovllus oamasteami vuodul dahje muđui hálddaša boazo- dahje luondduealáhusdálu ja ássá das, oázžu nuvtá stáhta eana- ja čáhceguovlluin:

1) cegget sámiid ruovttuguovllus doarjjabáikki boazodoalu várás, jos dat lea vealtameahttun boazodoalu dáfus;

2) cegget doarjjabáikki meahccebivddu várás, jos dasa gávdnojit erenoamáš mávssolaš sivat;

3) cegget guolástusa várás doarjjabáikki dahje guollegealláriid ja vuorkkáid ealáhusain bargama dáfus vealtameahttun báikkiide guolástanealáhusa dáfus mearkkašahhti čázadagaid lahkosiidda; ja

4) doallat šibihid ja fuođardit daidda suinniid, lasttahiid, luktiid ja hoáššaid.

Eaktun 1 momeanttas oaiivilduvvon ovddu geavahepmái lea dat, ahte Meahciráđdehus iežas mearrádusa bokte miediha dasa ohcama vuodul lobi. Lohpi sáhtá miedihevvo dušše dalle, jos áššáigullelaš vistti ceggema dahje eatnama geavaheami galgá atnit boazodoalu dahje eará luondduealáhusa jodiheami dáfus vealtameahttumin. Ovdalgo lohpi miedihevvo, de Meahciráđdehus galgá bivdit doarjjabáikki dárbblašvuodas ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža cealkámuša ja boazodoalu várás dárbblaš doarjjabáikkis dan bálgoša cealkámuša, man rájiid siva dan lea jurdda cegget. Boazodoalu dáfus dárbblaš doarjjabáikkis fas galgá bivdojuvvo Sámedikki cealkámuš, jos doarjjabáikki lea jurdda cegget sámevluvi. Lobi sáhtá sullasaš meannudeami bokte sirdit dakkár olbmui, geasa luondduealáhusdálu hálddašepmi lea sirdašuvvan ja guhte deavdá lobi

miedihaneavttuid. Meahciráđđehusa mearrádusas galgá máinnašit maiddá i ovdui gullevaš doarjaga meari, jos doarjaga mearis 3 momeantta vuodul mearriduvvo.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul mearriduvvo lobi gustonáiggis sihke doarjaga miedihangáibádusain ja -eavttuin. Stáhtaráđi áhahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid maiddá dan doarjaga mearis, mii gehččojuvvo gullat lohpaí sihke doarjaga mearrašuvvanákkain.

88 §

Sierra ovddu eretgeassin

Meahciráđđehus sáhtá, dan maŋŋá go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea addán áššis cealkamuša, geassit eret miedihuvvon sierra ovddu, jos ovddu ii sáhte šat ákkastallat dainna ahte bargojuvvo boazodoaluin dahje eará luondduealáhusain.

Meahciráđđehus sáhtá gáibidit ahte 87 §:a 1 momeantta 1—3 čuoggáin oaivvilduvvon guvlui ceggejuvvon visttiid ja rusttegiid galgá jávkadit mearreáiggis dan maŋŋá, go ovdu ii leat šat fámus.

21 lohku

Doarjaga čuovvun

89 §

Ealáhusplána čuovvun

Doarjjaoažžu galgá ovdanbuktit ealáhusplánii gullevaš ulbmiliid ja doaibmajuid ollašuvvančielggadusaid ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat 1 momeanttas oaivvilduvvon čielggadusaid sisdoalus. Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid das, mo čielggadusat galget ovdanbuktot ja doaimmahuvvot ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

90 §

Stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuollásaš loana čuovvun

Loatnaaddi galgá lágídit stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuollásaš loana dikšuma sihke stáhtalotnii guoskevaš doarjaga ja eará loana reantodoarjaga ja lotnii guoskevaš eará doarjaga gollama čuovvuma. Dat galgá doaimmahit ain mearreáiggis Dálonguovlovirgebáiki loana miedihan-, lokten- ja oanidandieduid sihke stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuollásaš loana reanttu máksimii ja loatnadoarjaga geavahepmái guoskevaš dieđuid. Loatnaaddi galgá farggamusat fuolahit das, ahte stáhtalotnii ja eará doarjunvuloš lotnii guoskevaš nuppástusat dahkkojuvvojit dan iežas diehtovuogádagaide.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dain dieđuin, maid loatnaaddi galgá doaimmahit Dálonguovlovirgebáiki. Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid das, mo dieđut galget ovdanbuktot ja doaimmahuvvot.

91 §

Čuovvuma diehtovuogádat

Doarjagiid ruhtadeami, miediheami, máksima, dárkkisteami ja ruovttoluottabearrama ja daid váikkuhusaid čuovvuma várás lea čuovvuma diehtovuogádat, masa gullet sierralágan registarat. Registariid bajásdoallamis ja geavaheamis ja daidda gullevaš dieđuid almmolašvuodas ja čiegusindoallamis mearriduvvo dálonguovloaláhusálddahusa diehtovuogádatlágas (284/2008).

Čuovvuma diehtovuogádahkii sáhttet vurkejuvvo doarjjaohccái, doarjjaoažžui, doarjunvuloš doaibmajuid ja doarjaga geavahepmái guoskevaš čuovvovaš dieđut:

1) ohcci namma ja oktavuodadieđut sihke persovdnadovddaldat dahje fitnodat- ja searvvušdovddaldat;

2) ohcci oktavuodaolbmo namma ja oktavuodadieđut;

3) ealáhusplánii ja huksenplánii gullelaš dieđut;

4) doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadeapmái oassálasti prográmmii guoskevaš dieđut;

5) doarjja- dahje máksinohcamuššii ja dan čoavdimii ja doarjaga spesifiseremii guoskevaš dieđut;

6) dieđut doarjjaoažžui mieđihuvvon ja máksojuvvon doarjagiin sihke stáhtadáhkádussii guoskevaš dieđut;

7) dieđut doarjagii guoskevaš soahpamušain;

8) doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš almmolaš doarjaga mearri;

9) dieđut dárkkisteamis ja dan oktavuodas dahkkojuvvon áiccastagain;

10) dieđut doarjjaoažžus ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon doarjagiin, ruovttoluottabearrama ollašuvvamis ja soahpamušaid healbamis;

11) 89 §:s oaivvilduvvon dieđut, mat čoggojuvvojit čuovvuma várás;

12) ohcamuša giedahallamis čoggon eará vealtameahtun dieđut.

Registrerejuvvon olbmo vuoigatvuhtii dárkkistit sutnje alccesis guoskevaš, diehtovuogádahkii váldojuvvon dieđuid, boasto ja váilevaš dieđuid njulgemii ja boarásmuvvan ja dárbašmeahtun dieđuid jávkadeapmái heivehuvvo, mii heaggadiehtolágas (523/1999) mearriduvvo.

Stáhtarádi ásašusa vuođul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid dakkár dieđuin, mat vurkejuvvojit registarii muhto eai leat heaggadieđut.

92 §

Dieđuid vurkkodeapmi

Diehtovuogádahkii gullelaš dieđut vurkkoduvvojit logi jagi doarjaga mieđihanmearrádusa dahkama rájes. Jos doarjja lea mieđihuvvon, de dieđut vurkkoduvvojit logi jagi ruhtadoarjaga mañimuš eari máksima rájes ja stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana mañimuš eari loktema rájes, goittotge nu guhká go reantodoarjja máksojuvvo. Stáhtadáhkádussii guoskevaš dieđut vurkkoduvvojit dáhkádusa

gustonáiggi dahje, jos stáhta dáhkideaddjivástu lea ollašuvvan, de nu guhká go máhccanoažžumuša sáhtá bearrat. Stáhtalotnii guoskevaš dieđut galget vurkkoduvvot nu guhká go loatnalágádusas lea stáhtalotnii guoskevaš oažžumuš loatnaoažžus dahje, jos loatnaaddi lea ohcan stáhtaloana buhtadusa Dálonguovlovirgebáikkis, de gitta dassái go buhttenohcamuš lea lágafámolaččat čovdojuvvon. Jos jearaldat lea Eurohpá Uniovnna muhtumassii ruhtadan prográmmii gullelaš doarjagis, de dieđut vurkkoduvvojit vihtta jagi das, go Eurohpá Uniovnna kommišuvdna máksá prográmma mañimuš, Uniovdnii gullelaš ruhtadanossodatmávssu.

22 lohku

Dárkkisteapmi

93 §

Dárkkistanvuoigatvuohta

Eana- ja meahccedoalloministeriija ja Dálonguovlovirgebáiki sáhttiba dárkkistit doarjaga mieđihan-, máksin- ja geavahaneavttuid čuovvuma gozihan dihte doarjaga mieđiheaddjiid, gaskkusteadjiid ja oažžuid. Sullasaš vuoigatvuohta doarjaga gaskkusteadjiid ja oažžuid hárrái lea ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis. Máinnašuvvon eiseváldiin lea diehtooažžunvuoigatvuohta čiegusindoallannjuolggadusain beroškeahtá.

94 §

Dárkkisteapmi

Dárkkistit sáhtá gozihandoaimma gáibidan viidodagas doarjunvuloš doaibmabiju ja doarjaga geavaheami dáfus mávssolaš dáluid, rusttegiid, visttiid, biergasiid, dilálašvuođaid, diehtovuogádagaid ja áššegirjiid. Dárkkistit ii oaččo goittotge bissovaš ássamii geavahuvvon lanjaid.

Dárkkisteamis sáhtá oskildit olggobeale ruhtadoallái, vai dárkkistanbargu šaddá albmáláhkai dikšojuvvo. Ruhtadoallin galgá

doaimmat ruhtadoallolágas (459/2007) dahje almmoshálddahusa ja -ekonomiija ruhtadoalliid birra addojuvvon lágas (467/1999) oaivvilduvvon ruhtadoalli dahje ruhtadoallosearvvuš. Ruhtadoallosearvvuš galgá nammadit ruhtadoalus vástideaddji ruhtadoalli. Dárkkistanbargui heivehuvvojit hálddahusláhka (434/2003), giellaláhka (423/2003), sámi giellaláhka (1086/2003) ja eiseválddiid doaimma almmolašvuoda birra addojuvvon láhka (621/1999). Dárkkistanbarggu bargi ruhtadoallái heivehuvvojit rihkusvuoigatvuodalaš virgevástónjuolggadusat. Dárkkistanbarggu oktavuodas dáhpáhuvván vahágii heivehuvvo, mii vahátbuhttenlágas (412/1974) mearriduvvo.

Dárkkisteami birra galgá dahkat dárkkistanmuitalus, mii doaimmahuvvo farggamusat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži sihke Dálonguovlovirgebáikái.

Dárkkisteaddji oazžu váldit iežas atnui áššegirjiid ja doarjaga geavahepmái guoskevaš eará materiálaid, jos dása lea dárbu dárkkisteami ulbmila juksan dihte. Áššegirjiid ja eará materiálaid galgá farggamusat máhcahit, go daid hálddusdoallamii ii leat šat dárkkisteami dáfus dárbu.

Bolesa geatnegasvuodas addit virgeveahki mearriduvvo boleslága (493/1995) 40 §:s.

mealgat doarjaga miediheapmái dahje máksimii;

3) doarjaga eavttut eai leat čuvvojuvvon;

4) doarjjaoazžu ii leat deavdán 17 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon čatnaseami;

5) doarjjaoazžu lea luohpadan almmá ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi haga doarjunvuloš ealáhusdoaimma dahje dorjojuvvon investerenčuozáhaga dahje visteruhtadeami bokte dorjojuvvon ássanvistti ovdalgo 44 §:a 2 momeanttas mearreáigi lea vássán;

6) doarjjaoazžu lea biehttan veahkeheames dárkkisteamis; dahje

7) Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje riikkadási ruđaiguin ollásit ruhtaduvvon eanadoalu struktuvradoarjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna láhkamearrádušat dan gáibidit.

Bearakehtá sáhtá goittotge guođdit meari, mii lea eanemustá 25 euro.

Jos doarjja lea miedihuvvon oktasačat moanaide, de buot doarjjaoazžut vástidit ovttasvásttolaččat doarjaga máhcaheamis. Doarjjaoazžuid gaskkas vástu juohkása dan mielde go doarjjaoazžu lea oassálastán dan doibmii, mii lea leamaš doarjaga máhcahangeatnegasvuoda vuodđun.

Ruovttoluottabearrat mearriduvvon doarjja galgá máksujuvvot ruovttoluotta mañimustá jagi sisa ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža mearrádusa rájes.

23 lohku

96 §

Doarjaga máksima gaskkalduhttin ja ruovttoluottabearran

95 §

Doarjaga máksima gaskkalduhttin ja ruovttoluottabearran

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea geatnegahtton gaskkalduhttit 5-8 loguin oaivvilduvvon doarjaga máksima ja bearrat dan ruovttoluotta, jos:

1) doarjaga miedihan- dahje máksineavttut eai leat ollašuvvan;

2) doarjjaoazžu lea addán dakkár boastto dahje váilevaš dieđu, mii lea váikkuhan

Stáhtaloana mearrideapmi eretcelkojuvvot

Stáhtalotnii guoskevaš doarjagii heivehuvvo, mii 95 §:s mearriduvvo.

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá maiddá mearridit loatnaaddi eretcealkit stáhtaloana, jos 95 §:a 1 momeanttas ásašuvvon juoga čuokkis ollašuvvá.

Stáhtaloatna sáhtá dasa lassin mearriduvvot eretcelkojuvvot dahje loatnaaddi sáhtá eretcealkit loana, jos:

1) loana bokte ruhtaduvvon dállu dahje dan oassi vuvdojuvvu bággobearrandoaimmaiguin;

2) dáhkádusa árvu lea ohccis sorjjasmeahttun siva dihte dan mađe njiedjan

ahte dat sáhtta čuohtit loana vel mávssekeahces oaiveopmodaga bearramii;

3) reanttu dahje oanádusa máksin lea maŋnonan guhkit go golbma mánotbaji;

4) loatnaoažžu dahje dáhkideaddji lea reastaluvvan dahje jos dáhkideaddji fitnodatdoaimma lea nohkan iige loatnaoažžu leat ávžžuhusain fuolakeahhtá ásahan loatnaaddi dohkkehan doarvái buori dáhkádusa.

Eretcealkinláhkai mearriduvvon stáhtaloana galgá máksit ruovttoluotta eanemustá guovtte earis maŋimustá jahkebeali sisa ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža mearrádusa rájes.

97 §

Doarjjaoažžu almmuhangeatnegasvuohta ja ovdadiehtu

Doarjjaoažžu galgá farggamusat almmuhit doarjaga miediheadjái 95 §:a 1 momellantas dahje 96 §:s oaivvilduvvon doarjaga, stáhtaloana dahje stáhtadáhkádusa miedihanákka dahje doarjaga mávssu dahje loana lokteneavttu dakkár nuppástusas, man dihte loatna sáhtta berrojuvvot ruovttoluotta dahje loahpahuvvot dahje stáhtaloatna eretcelkojuvvot.

Doarjjaoažžui sáhtta bivdaga vuodul addit čadni ovdadieđu das, dagahago plánejuvvon doaimbaidju, mii guoská 17 §:a 1 momellantas oaivvilduvvon čatnaseapmái, ealáhusplánii, jođihuvvon ealáhussii dahje doarjunvuloš opmodaga rievdamii dahje luohpadeapmái, 95 §:a 1 momellantas dahje 96 §:s oaivvilduvvon čuovvumuša. Ohcamušas galgá ovdanbuktít čielgasit dan ášši, masa ovdadiehtu ohccojuvvo. Dasa lassin galgá ovdanbuktít ášši čoavdin dihte dárbbaslaš čielggadusa. Ovdadihtui guoskevaš ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža mearrádus lea fámus ovttá jagi dan addima rájes. Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtta spiehkastit iežas addin ovdadieđus dušše dalle, jos ohcci lea ollašuttán iežas doaimbajiu mealgat nuppeláhkai go ovdadiehtoohcamušastis lea ovdanbuktán dahje lea ovdanbuktán ovdadieđu oažžun dihte sakka boastto dahje váilevaš dieđu.

Ovdadiehtu ii addojuvvo, jos eará ohcamuš dán áššis lea dutkojuvvomin dahje eiseváldi lea čoavdán ášši dahje ášši čoavdin gullá Eurohpá Uniovna doaimbargánii.

Stáhtarádi ásahusa vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid das, mo meannuduvvo ovdadieđu bivdima ja addima oktavuodas.

98 §

Reantodoarjjaloana eretcealkin

Jos reantodoarjja lea lágafámolaš mearrádusa vuodul mearriduvvon ruovttoluotta berrojuvvot doarjjaoažžus, de loatnaaddi sáhtta eretcealkit reantodoarjjaloana muhtumassii dahje ollásit.

99 §

Ruovttoluottamáksit oaivvilduvvon meari reantu

Doarjjaoažžu galgá máksit dan mearrái, mii galgá máhcahuvvot dahje ruovttoluotta berrojuvvot, reantolága 3 §:a 2 momellantas oaivvilduvvon jahkásaš reanttu, nu ahte dasa lasihuvvojit golbma proseanttaovttadaga. Reanttu galgá máksit doarjaga máksinbeaivvi rájes, dahje jos máksinvuloš meari lea stáhtaloatna dahje ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon doarjja lea reantodoarjja, de loana loktenbeaivvi rájes gitta dassái go ruovttoluottabearranvuloš doarjja lea ollásit máksojuvvon. Stáhtalotnii galgá goittotge máksojuvvot ovdalis oaivvilduvvon reantu bearranvuloš mearrádusa dahkama rájes, jos ruovttoluottabearran vuodduuvvá 96 §:a 3 momentii. Jos doarjja lea rehketlaš doarjja ja eará go stáhtaloana rentui guoskevaš doarjja, de reanttu máksingeatnegasvuohta álgá doarjaga atnuiváldinbeaivvi rájes.

Jos stáhtaloatna eretcelkojuvvo ja seammás loatnadoarjja berrojuvvo ruovttoluotta, de ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon loana rentui guoskevaš doarjagii ii rehkenasto reantu ja loana ruovttoluottabearranreanttus galgá geahpedit dan reanttu, man loatnaoažžu lea juo máksán.

100 §

Maŋnonanreantu

Jos ruovttoluottabearrat oaivvilduvvon mearri ii máksojuvvo maŋnimustá 102 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon máksinbeaivve, de dasa galgá máksit jahkásaš maŋnonanreantu reantolága 4 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon reantodási mielde.

101 §

Ruovttoluottabearrama govttolazžandahkan

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtta guoddit boastut dahje duššiid dihte máksojuvvon meari dahje dasa máksit oaivvilduvvon reantu ollásit dahje muhtumassii bearakeahttä, jos dievasin bearran ii livčče oppalaččat geahčadettiin doarjjaoažžu dilálašvuodaid ja doaimma dáfus govttolaš. Ruovttoluottabearran ja reanttuid bearran galget goittotge dahkkojuvvot dievasin, jos Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje ollásit riikkadási ruđaiguin ruhtaduvvon, eanadoalu struktuvradoarjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna láhkamearrádušat dán gáibidit.

102 §

Ruovttoluottabearramii dahje máksima gaskkalduhttimii guoskevaš mearrádus

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš galgá dahkat ruovttoluottabearramis ja doarjaga máksima gaskkalduhttimis sihke stáhtaloana eretcealkimis mearrádusa. Mearrádusa vuodul nannejuvvo dat mearri, mii galgá ruovttoluotta berrojuvvot dahje eretcelkojuvvot, ja nannejuvvo maiddái 99 §:s oaivvilduvvon reantu ja daid máksima várás oaivvilduvvon máksinbeaivi.

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa galgá dahkat dakka maŋná, go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš oaččui dieđu 95 §:s mearriduvvon ákkas ja

maŋnimustá logi jagi geažes doarjaga maŋnimuš eari máksima rájes. Stáhtalotnii guoskevaš doarjja gehččojuvvo geavahuvvon, go loana rentui guoskevaš maŋnimuš doarjjaearri lea geavahuvvon lohppii.

103 §

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa ollašuttin

Dálonguovlovirgebáiki vástida doarjaga ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa ollašuttimis. Ruovttoluottabearrama sáhtta čadahiit lágafámolaš mearrádusa vuodul nu, ahte ruovttoluottabearranvuološ mearri oktan reantuin geahpeduvvo doarjjaoažžui máksit oaivvilduvvon eará doarjagis. Stáhtaloana ja dan reantu bearramis vástida goittotge loana mieđihan loatnalágáduš.

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa sáhtta bággobearrandoaimmaiguin ollašuttit dan maŋná, go mearrádus lea ožžon lágafámu. Mearrádusa ollašuttimii heivehuvvo, mii vearuid ja mávssuid ollašuttima birra addojuvvon lágas (706/2007) mearriduvvo.

Stáhtaloana eretcealkin ja ruovttoluottabearran gullet goittotge loana mieđihan loatnalágádussii.

24 lohku

Loatnadoarjagii guoskevaš meannudeamit

104 §

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágádusa bargguid dikšun

Dasa, guhte lea loatnaaddi dahje guovddášruhtalágádusa bálvalusas, heivehuvvojit rihkusvuoigatvuodalaš virgevástonjuolggadusat, go son dikšu dán lágas oaivvilduvvon doaimmaid. Ovdalis oaivvilduvvon doaimmaid divššodettiin dagahuvvon vahágii heivehuvvo vahátbuhhtenláhka.

105 §

Loatnaaddi veahkehan- ja diehtoaddingeatnegasvuohta

Loatnaaddi galgá almmuhit ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži doarjunvuloš loana sirdašuvvamis eará loatnaaddái ja 65 §:a 3 momeanttas oavvilduvvon loatnaeavttuid dakkár nuppástusain, maidda ii dárbašuvvo ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lohpi.

Loatnaaddi galgá váldit vuhtii stáhtaloana divššodettiin stáhta ávkki loatnaaddin ja maiddái dáhkádušvuloš loana divššodettiin stáhta ávkki dáhkideaddjin. Loatnaaddi galgá farggamusat almmuhit Dálonguovlovirgebáikái doarjjaoažžu ekonomalaš sajádahkii, doarjunvuloš loana dahje loana dáhkádušsain geavahuvvon opmodaga árvui guoskevaš dakkár nuppástusain, mat sáhttet váikkuhit stáhta sajádahkii loatnaaddin dahje dáhkideaddjin.

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágádus leaba geatnegahtton spesifiserejuvvon bivdaga vuodul luohpadit Eana- ja meahccedoaloministerijai, Dálonguovlovirgebáikái ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži doarjjaoažžu guoskevaš dakkár dieđuid, mat leat vealtameahttumat loatnadoarjaga mieđihaneavttuid gozihan dihte.

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágádusa diehtoaddingeatnegasvuohta guoská maiddái daidda dieđuide, mat leat oavvilduvvon čiegusin dollojuvvot. Dieđuid ii oaččo geavahit eará go dan ulbmilii, man várás dat leat eiseváldái oavvilduvvon doaimmaid dikšun dihte luohpaduvvon.

106 §

Mávssut, mat berrojuvvojit stáhtadáhkádusa ovddas

Stáhtadáhkádusa ovddas berrojuvvo doarjjaoažžus máksu, mii sáhtta vuodđuduvvat dáhkádusa prosentála ossodahkii dáhkádušvuloš loana mearis, dáhkádušsai gullevaš riskka mearrái dahje dáhkádušsai hálldahusgoluide dahje daidda buohkaide. Stáhtadáhkádusa ovddas

berrojuvvo dasa lassin guktii jagis máksu, mii vuodđuduvvá seamma ákkaide go dáhkádusa hávilmáksu. Mávssut sirdojuvvojit čilgenláhkai eanadállodoalu ovddidanfondii.

Ovdalis 1 momeanttas oavvilduvvon mávssu sirdá stáhtii loatnaaddi. Dálonguovlovirgebáiki máksá loatnaaddái buhtadusa ovdalis máinnašuvvon doaimma dikšumis. Buhtadus máksojuvvo eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dáid mávssuid mearis ja mearrašuvvanvuogis, mat berrojuvvojit dáhkádušsai ovddas, sihke loatnaaddái máksit oavvilduvvon buhtadusa mearis. Dálonguovlovirgebáiki sáhtta addit dárkilet mearrádušsai das, mo meannuduvvo mávssuid sirdima oktavuodas.

107 §

Stáhta dáhkideaddjivásttu ollašuvvan

Stáhta dáhkideaddjivástui sihke mávssu máhccanvuogitvuhtii guoskevaš ávkegoziheamis vástida Dálonguovlovirgebáiki.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtta mearridit ahte stáhta máhccanoažžumuš ii berrojuvvo dakkár doarjjaoažžus, guhte ii govtolaččat geahčadettiin suite máksit mávssu bissovaš bargonávccahisvuoda, guhkálaš barguhisvuoda, fuolahusgeatnegasvuoda dahje dáidda buohtastahti eará siva vuodul.

Dáhkideaddjivásttu ollašuvvamis šaddan mávssut máksojuvvojit eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain. Máhccanvuogitvuoda vuodul ožžojuvvon buhtadusat sirdojuvvojit máinnašuvvon fondii čilgenláhkai.

108 §

Loatnaaddi diehtovurkkodangeatnegasvuohta

Dasa lassin mii eará sajis mearriduvvo loatnaaddi geatnegasvuodas vurkkodit áššegirjiid, de loatnaaddi galgá vurkkodit goittot loatnaáiggi áššegirjiid, mat guset:

1) loatnaeavttuide ja loatnaeavttuid rievdadeapmái oktan máksingeahpádusaiguin;

2) stáhtaloana dáhkádusárvoštallamii;

3) dáhkádussii čuoheccii áššiide dalle, go stáhtaloana dahje dáhkideami dáhkádussan čujuhuvvon opmodahkii nannejuvvui bánta-dahje eará vuoigatvuohta; ja

4) loana eretcealkimii.

Áššegirjjiid galgá vurkkodit gitta dassái, go stáhtaloatna dahje stáhtadáhkádusloatna lea máksojuvvon ruovttoluotta. Jos loatnalágádus lea ohcan buhtadusa stáhtaloana ovddas dahje mávssu stáhtadáhkádusa vuodul, de 1 momeanttas oaiivilduvvon áššegirjjiid galgá vurkkodit gitta dassái, go buhtadus lea máksojuvvon dahje máksu stáhtadáhkádusa vuodul máksojuvvon dahje lágafámolaš mearrádus buhtadusohcama dahje dáhkádussii vuodduuvvi máksinohcama hilgumis lea dahkkojuvvon.

25 lohku

Sierra njuolggadusat

109 §

Diehtooažžunvuoigatvuohta ja dieđuid luohpadeapmi

Eana- ja meahccedoalloministeriijas, Dálonguovlovirgebáikkis ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis lea vuoigatvuohta, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, oažžut eará eiseválddis dahje almmolaš doaimma dikšu oassebealis ohccái dahje doarjjaoažžui, dán dearvvasvuodadillái, ekonomalaš sajadahkii ja fitnodat- dahje ámmátdoibmii, almmolaš ruđain miedihuvvon ruhtadeapmái dahje doarjaga dáfus mearkkašahtti dillái guoskevaš eará dieđuid, mat leat vealtameahttumat doarjjaášši gieđahallan dihte.

Eana- ja meahccedoalloministeriijas, Dálonguovlovirgebáikkis ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis lea vuoigatvuohta, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, luohpadit eará eiseváldái dahje almmolaš doaimma dikšu dahje Eurohpá Uniovvna

doaimmaorgánii dán lágas mearriduvvon doaimma divššodettiin ožžojuvvon dakkár dieđuid doarjjaoažžus, maid eiseváldi dahje doaimmaorgána dárbbasa mearriduvvon dárkkistanbarggu dahkan dihte dahje dan gozihan dihte ahte Eurohpá Uniovvna lánkamearrádusat leat čuvvojuvvon.

Ovdalis 1 ja 2 momeantta vuodul ožžojuvvon dieđuid ii oaččo geavahit eará go dan ulbmilii, masa dat leat bivdojuvvon.

110 §

Mearrádusa diehtunaddin

Dán lágas oaiivilduvvon mearrádusa sáhtta addit diehtun hálddahuslága 59 §:s mearriduvvon vuogi mielde.

Doarjaga ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádus galgá goittotge addojuvvot diehtun hálddahuslága 60 §:s mearriduvvon vuogi mielde.

111 §

Mearrádusa ovddas máksin

Dán lágas oaiivilduvvon mearrádus lea ohccái dahje doarjjaoažžui nuvtá. Meahciráđdehusa mearrádussii erenoamáš ovddu birra heivehuvvo, mii stáhta máksinággalágas (150/1992) mearriduvvo, goittotge nu ahte dakkó bokte go mearrádus guoská sierra ovdui gullevaš doarjagii, de mearrádus lea nuvtá.

112 §

Ruđaid geavaheapmi guovlluid mielde

Eana- ja meahccedoalloministeriija vástida 7 §:a 1 momeanttas oaiivilduvvon miedihannjuolggadusat dahje mearreruđa stivremis dán lágas oaiivilduvvon doarjagiidda ja mearrida daid čujuheamis ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáza atnui.

113 §

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid geavaheapmi

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid sáhtta dasa lassin, mii daid geavaheamis ovdalis mearriduvvo, geavahit:

1) ovddidanfoandda ruđaiguin háhkkojuvvon dahje fondii sirdojuvvon eana- ja eará opmodaga dikšumii ja divodeapmái;

2) loanain ruhtadeamis šaddan dikšunmávssuide ja eará goluide;

3) dán lága vuollásaš doarjjadoaimmaide ja stáhtaloanaide; ja

4) boazodoalu ja luondduealáhusaid ovddidandoibmii guoskevaš dutkamusaide ja čielggadusaid dahkamii.

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain sáhtta máksit mávssuid ja buhtadusaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii oaivvilduvvon meannudangoluide.

114 §

Teknikkalaš veahkki

Teknikkalaš veahki geavaheamis dán lágas oaivvilduvvon doarjaga ollašuttimii heivehuvvo teknikkalaš veahki geavaheamis dálonguovllu ovddideapmái mieđihit oaivvilduvvon doarjagiid birra addojuvvon lága 54 §.

115 §

Nuppástusohcan

Dálanguovlovirgebáikki, Meahciráđdehusa ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža dán lágas oaivvilduvvon mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin dálanguovloealáhusaid váidinváiddegoddaí nugo hálddahušláhkeavahanlágas (586/1996) mearriduvvo.

Váidaga sáhtta doaimmahit maiddá dan eiseváldái, man mearrádussii ohccojuvvo nuppástus. Eiseváldi galgá doaimmahit váidaga ja áššis čoggon áššegirjjiid ja iežas cealkámuša nuppástusohcaneiseváldái.

Dálanguovloealáhusaid váidinváiddegotti mearrádussii áššis, mii guoská doarjaga máksima gaskkalduhtimii dahje ruovttoluottabearramii, oažžu ohat nuppástusa váidimiin Alimus hálddahušriektái nugo hálddahušláhkeavahanlágas mearriduvvo. Muđui váidinváiddegotti mearrádussii oažžu ohat nuppástusa váidimiin Alimus hálddahušriektái dušše dalle, jos Alimus hálddahušriektái mieđiha váidinváiddegotti.

116 §

Háhkama ollašuttimii guoskevaš vuoigatvuođadorvovuoigat

Almmolaš háhkamiid birra addojuvvon lága 6 §:a 1 momenta 5 čuoggás oaivvilduvvon háhkanovttadaga dahkan háhkamii, masa lea mieđihuvvon doarjja dán lága vuodul ja mas háhkan manná badjel háhkamiid birra addojuvvon lága 15 §:s oaivvilduvvon šielbmáárvvuid, heivehuvvo, mii máinnašuvvon lága 11 logus mearriduvvo.

26 lohku

Fápmuiboahhtin- ja sirdašuvvannjuolggadusat

117 §

Fápmuiboahhtin

Dán lága fápmuiboahhtinbeaivi mearriduvvo stáhtaráđi ášahusa vuodul.

Dáinna lágain gomihuvvo boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanláhka.

Ovdalgo dát láhka boahhtá fápmui, de sáhtta álgit lága ollašuttima gáibidan doaibmabijuide.

118 §

Ruđaid geavaheapmi

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid sáhtta ainge geavahit maiddá dakkár fitnuide, maid galgá boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láchkamearrádusaid mielde gerget ja maidda máinnašuvvon ruđaid lea sáhttan geavahit daid njuolggadusaid mielde, mat ledje dán lága fápmuiboahhtedettiin.

Dasa lassin boazodállolága, boazoekonomiijalága dahje luondduealáhuslága ulbmiliidda háhkkojuvvon dahje eará vuogi mielde fidnejuvvon opmodat geavahuvvo dan manjá, go dát láhka lea boahhtán fápmui, eanadállodoalu ovddidanfoandda birra

addojuvvon lága 3 §:s áсахuvvon ulbmiliidda.

119 §

Ovddit láhkamearrádusaid heiveheapmi

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láhkamearrádusaid vuodul dutkojuvvomin leahkki áššit gergejuvvojit máinnašuvvon lágaid mielde dan eiseválddis, mas dat leat dutkojuvvomin dán lága fápmuiboádedettiin. Miedihuvvon ruhtadoarjaga máksá dan miedihan eiseváldi.

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága, boazoeconomiijalága ja luondduealáhuslága ja ovdal dán lága fápmuiboahitima guston eará láhkamearrádusaid ollašuttima hárrái ja máinnašuvvon láhkamearrádusaid vuodul šaddan stáhta, gieldda ja loatnalágádusa oážžumuša hárrái čuvvojuvvojit dán lága fápmuiboádedettiin guston njuolggadusat ja daid vuollásaš soahpamuševttut. Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža doaibmaválddi vuollásaš ášši gieđahallá ja čoavdá goittotge Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš.

120 §

Ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš máksingehpádusat

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš stáhta vuovdinhaddeoážžumuššii dahje stáhtalotnii dahje reantodoarjjalotnii guoskevaš máksingehpádusa eavttuide heivehuvvojit dat njuolggadusat, mat ledje dán lága fápmuiboádedettiin. Reantodoarjjaloanaid máksingehpádusaid miedihanmeannudeapmái heivehuvvo goittotge, mii 64 §:a 4 momeanttas mearriduvvo.

121 §

Ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš prográmmavuloš doarjagat

Ovdal dán lága fápmuiboahitima guston láhkamearrádusaid vuollásaš, Eurohpá

Uniovnna muhtumassii ruhtadan prográmmavuloš ruhtadoarjagiid ja eará doarjagiid miediheamis ja máksimis, goziheamis ja eará meannudemiin čuvvojuvvojit áššáigullevaš prográmmabadjái guoskevaš njuolggadusat ja mearrádusat, mat ledje dán lága fápmuiboádedettiin, jos Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain ii nuppeláhkai daddjojuvvo.

122 §

Ovdal miedihuvvon stáhtaloanaid dikšunmávssut

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láhkamearrádusaid vuodul miedihuvvon stáhtaloanaid dikšuma ovddas máksjuvvo loatnalágádusaide govttolaš buhtadus dikšungoluid ja eará goluid ovddas. Dárkilet njuolggadusat buhtadusa ákkain ja mearis addojuvvojit stáhtaráđi áсахusa vuodul.

123 §

Nuppástusohcan čovdosiidda, mat leat dahkkojuvvon ovddit láhkamearrádusaid vuodul

Dan maŋná go dát láhka lea bohtán fápmui, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža, Dálonguovlovirgebaikki ja dálonguovloaláhusaid váidinváldegotti mearrádusaide ohccojuvvo nuppástus boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága, boazoeconomiijalága ja luondduealáhuslága sihke dan ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš áššiin, nugo dán lága 115:s sullasaš áššiid hárrái mearriduvvo dan hehttekahtá, mii nuppástusohcamis lea ovdal mearriduvvon.

124 §

Čujuhannjuolggadusat

Jos eará lágas dahje dan vuodul addojuvvon njuolggadusas čujuhuvvo boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanláhkii, de gehččojuvvo ahte

čujuheapmi oavvilda dán lágas daddjojuvvon sullasaš njuolggadusaide, jos dán lágas ii nuppeláhkai mearriduvvo.

125 §

Huksenbáiki

Meahciráddehus sáhtá iežas mearrádusa vuodul miedihit dan bálgosii, mii boazodállolága vuollásaš hálddašanvuogatuoda vuodul hálddaša huksenbáikki, lobi molsut báikki dáfus unohas dahje dárbbasmeahtumin šaddan huksenbáikki Meahciráddehusa čujuhan, boazodoalu dáfus vuohkkaset báikái. Bálggus galgá sirdit iežas oamastan visttiid eret guovllus guovtte jagi sisa Meahciráddehusa mearrádusa rájes. Meahciráddehus sáhtá beavttálmahttit iežas mearrádusa áittasáhkuin dahje barggahanáitagiin, nugo áittasáhkkoalágas (1113/1990) mearriduvvo.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid lohpeannudeamis huksenbáikki molssodettiin.

126 §

Ovddit láhkamearrádusaid vuollásaš dihto doaimbajut ja vuogatuodagaskavuodát

Boazodállolága, luondduealáhuslága ja boazoeconomijalága njuolggadusat čuvvojuvvojit daid áššiid hárrái, mat gusket máinnašuvvon lágaid ollašuttimii ja maid birra ii dán lágas nuppeláhkai mearriduvvo.

Helssegis borgemánu 26. beaivve 2011

Dásseválldi Presideanta

TARJA HALONEN

Dát guoská maiddá máksingehpádusaide ja dáluid ráddjehusaide. Stáhta oazžumušaid sirdin, stáhta oazžumušaid ja ruhtadoarjagiid ruovttoluottabearran, dálu dahje dan oasi ráddjehusain ja bántavásttus luoitin, luohpadanlobiid miediheapmi ja máksingehpádusaid miediheapmi stáhta oazžumušaid hárrái gullá goittotge ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáza doaimbaváldái. Eana- ja meahccedoalloministeriija miediham ruhtadoarjaga bearrá goittotge ruovttoluotta doarjaga miediham ministeriija. Máinnašuvvon lágat čuvvojuvvojit heivvolaš osiin maiddá loanaid hárrái. Máksingehpádusaid ja loanaid sirdimiid čovdá goittotge loaia miediham loatnalágáduš, mii galgá dalle čuovvut, mii ovdal dán lága fápmuiboahtima gustojeaddji láhkamearrádusain lea mearriduvvon.

127 §

Meannudeapmái guoskevaš spiehkastagat

Stáhtaráđi ásahusa vuodul sáhtá goittotge mearridit doarjaga dahje eará ovddu ohcamii, máksimii dahje ruovttoluottabearramii dahje sullasaš doaimbajut guoskevaš meannudanspiehkastagain, go heivehuvvojit 118—128 §:ain ovdanbukton áššit, jos ovddit láhkamearrádusaid vuogas heiveheapmi dán lágas mearriduvvon doarjavuogadagaid ektui dan gáibida.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtá addit 118—126 §:ain oavvilduvvon áššiid giedahaladettiin dárbbaslaš áššegirjiid birra dárkilet mearrádusaid.

Eana- ja meahccedoalloministtar *Jari Koskinen*